

การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพของผู้ต้องขัง

จากที่ได้ศึกษามาแล้วถึงนโยบายและความมุ่งหมายของการราชทัณฑ์สมัยใหม่ที่มีปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ซึ่งนอกจากจะนำตัวผู้ต้องขังมาคุมขังไว้ เพื่อแยกจากสังคม เป็นการชั่วคราวตามกำหนดโทษแล้ว งานราชทัณฑ์สมัยใหม่ยังมุ่งที่จะให้การแก้ไขแก่ผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี โดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้นำวิชาชีพเหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ การจัดการฝึกอบรมวิชาชีพนี้ต้องมีขอบข่ายในการปฏิบัติของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ แบ่งสายงานได้เป็น ๒ ฝ่ายคือ

๑. ฝ่ายอำนวยการกลาง
๒. ฝ่ายเรือนจำ

ความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายระหว่างฝ่ายอำนวยการกลางกับฝ่ายเรือนจำ เปรียบเสมือนร่างกายเดียวกัน คือ (๑) ฝ่ายอำนวยการ เปรียบเสมือนสมอง และปากทำหน้าที่เป็นผู้วางแผน สั่งงาน และหางบประมาณมาเพื่อใช้จ่าย (๒) ฝ่ายเรือนจำ เปรียบเสมือนมือและเท้าทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามความคิดเห็น ซึ่งแบ่งส่วนราชการออกไปดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการกรม
- (๒) กองการเจ้าหน้าที่
- (๓) กองคลัง
- (๔) กองอบรมและสวัสดิการ
- (๕) กองฝึกวิชาชีพ

- (๖) กองแพทย์
- (๗) กองวิจัย
- (๘) กองระบบอาชีวศึกษา
- (๙) กองทัณฑ์วิทยา

หน่วยงานที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมวิชาชีพ
ในส่วนกลางนี้ได้แก่

๑. กองอบรมและสวัสดิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการอบรม พิจารณาและ
จัดดำเนินการตรวจสอบ เรงรักและติดตามผลเกี่ยวกับการฝึกอบรมขัดเกลานิสัยจิตใจ
ผู้ทองซึ่ง และผู้รับการอบรม (บุคคลอันธพาล) ให้สำนึกผิด ละชั่วกลับประพฤติตนเป็น
พลเมืองดีโดยให้การศึกษาอบรมให้ได้รับความรู้ในวิชาการทั่วไปทั้งทางพุทธิศึกษา
จริยศึกษา และพลศึกษาตลอดจนอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม และวางนโยบายอบรม
วิชาชีพ เพื่อผู้ทองซึ่งจะได้ประกอบอาชีพโดยสุจริต อยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้
เช่นสามัญชนเมื่อพ้นโทษไปแล้วรวมทั้งการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้ผู้ทองซึ่งอีกควย
แบ่งหน้าที่ออกเป็น ๕ แผนกคือ

- (๑) แผนกอนุศาสนาจารย์
- (๒) แผนกการศึกษาผู้ทองซึ่ง
- (๓) แผนกสวัสดิการผู้ทองซึ่ง
- (๔) แผนกสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ
- (๕) แผนกอบรมและฝึกอาชีพผู้รับการอบรม

๒. กองฝึกวิชาชีพ มีหน้าที่พิจารณาและควบคุมดำเนินการอุตสาหกรรม
การเกษตรกรรม และหัตถกรรม โดยใช้แรงงานผู้ทองซึ่ง เพื่อฝึกวิชาชีพตามเรือนจำ
และทัณฑ์สถานต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร โดยประสานงานกับกองอบรมและสวัสดิการ

ควบคุมการจ้างพนักงาน เงินทุนผลประโยชน์และควบคุมการหาเงินผลประโยชน์ตลอดจนการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการใช้แรงงานผู้ต้องขัง ให้เป็นคนดีตามหลักการพาณิชย์^(๑) แบ่งหน้าที่ออกเป็น ๕ แผนก คือ

- (๑) แผนกแรงงาน
- (๒) แผนกเงินทุนฝึกวิชาชีพ
- (๓) แผนกตรวจบัญชี
- (๔) แผนกเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
- (๕) แผนกเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

๓. ฝ่ายเรือนจำ มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางเปรียบเสมือนมือและเท้าที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามความคิดเห็น งานฝ่ายนี้เป็นงานที่หนักไปในทางปฏิบัติเกี่ยวกับตัวผู้ต้องขัง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์และระเบียบแบบแผน ตลอดจนถึงหลักวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของควย ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ไคแบ่งฐานะเรือนจำเป็น ๒ ประเภทคือ

- (๑) เรือนจำซึ่งอยู่ในราชการบริหารส่วนกลาง
- (๒) เรือนจำซึ่งอยู่ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค

๑. เรือนจำส่วนกลาง ไคแก

ก. เรือนจำกลาง มีหน้าที่ดำเนินการควบคุมกักขังและฝึกอบรมนักโทษเด็ดขาดที่โทษตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ไคแกเรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางคลองเปรม เรือนจำกลางคลองไผ่ เรือนจำกลางราชบุรี เรือนจำกลางเชียงใหม่ เรือนจำกลางนครปฐมและเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

(๑) กรมราชทัณฑ์, คู่มือการปฏิบัติงานราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (พระนคร: โรงพิมพ์มหาคไทย กรมราชทัณฑ์, ๒๕๐๕), หน้า ๑๔๘

ข. เรือนจำเขต มีหน้าที่ดำเนินการควบคุมและฝึกอบรมนักโทษเด็ดขาด ที่มีโทษตั้งแต่ ๑ - ๑๐ ปี ที่ย้ายมาจากเรือนจำต่าง ๆ ภายในเขต นอกจากนั้นยังทำหน้าที่เป็นเรือนจำจังหวัดที่เรือนจำเขตตั้งอยู่ด้วย ได้แก่เรือนจำเขตอุตรธานี เรือนจำเขตสงขลา เรือนจำเขตอุบลราชธานี เรือนจำเขตตะนาวศรี

ค. ทัณฑสถาน สถานกักกัน สถานกักขัง สถานอบรม ตั้งขึ้นเพื่อควบคุมบุคคลเฉพาะประเภท คือ หญิง เด็ก คนชรา หรือพิการทุพพลภาพ วัณโรค โรคจิต หรือโรคติดต่ออันตราย คนเป็นโรคเรื้อน และผู้รับการอบรมได้แก่สถานกักกันนครปฐม ทัณฑสถานวัยหนุ่มมีนบุรี ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง ทัณฑสถานหญิง ทัณฑสถานบำบัดพิเศษ สถานกักขังกลาง สถานกักขังเขต สถานอบรม และฝึกอาชีพลาดยาว สถานอบรมและฝึกอาชีพหนองละลอก สถานอบรมและฝึกอาชีพรอนทอง

๒. เรือนจำส่วนภูมิภาค ได้แก่

ก. เรือนจำจังหวัด

ข. เรือนจำอำเภอ

เรือนจำภูมิภาคนี้รับคนต้องขังและผู้ต้องขังที่เป็นนักโทษเด็ดขาด กำหนดโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี

นอกจากนี้ยังมีเรือนจำชั่วคราวตั้งขึ้นอยู่กับเรือนจำจังหวัด หรือเรือนจำอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อระบายผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีพอสมควร ออกไปทำงานในคานเกษตรกรรม เช่น เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ หรือใช้แรงงานให้เกิดประโยชน์ เช่นยอยหิน

เรือนจำต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในการควบคุม และแก้ไขผู้กระทำผิด โดยการให้การฝึกอบรม ฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังนี้ แต่ละเรือนจำยังได้มีการแบ่งหน้าที่การงานของเรือนจำและทัณฑสถานออกไปตามลักษณะ

หน้าที่เฉพาะ ออกเป็นแผนกต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีแผนกที่เป็นหลักอยู่ ๓ แผนกคือ

(๑) แผนกธุรการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ ปฏิบัติในตำแหน่ง พนักงานเรือนจำต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการ กรมราชทัณฑ์ (เช่น การแต่งตั้ง, ย้ายออก ลงโทษ) การอบรมและการให้สวัสดิการแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ และงานที่ไม่อยู่ในหน้าที่แผนกใด

(๒) แผนกควบคุม มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุม จัดเวรยามภายใน เรือนจำ ตรวจและควบคุมวินัยผู้ต้องขัง พิจารณาเลื่อนชั้น การลา การพักโทษ การขอพระราชทานอภัยโทษ การฝึกอบรมทางศีลธรรม การจัดการนาคาสงเคราะห์ผู้ต้องขัง การให้สวัสดิการผู้ต้องขัง

(๓) แผนกอบรมและฝึกวิชาชีพ มีหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพ แก่ผู้ต้องขัง ตลอดจนการจัดหาวัสดุ ควบคุมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นผลพลอยได้ จากการฝึกวิชาชีพและการพิจารณาจ่ายเงินรางวัลปันผลแก่ผู้ต้องขัง

สำหรับเรือนจำกลางที่มีผู้ต้องขังมากและโทษสูงก็ได้จัดแบ่งแผนกที่มี หน้าที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้นจากที่กล่าว คือ

- (๑) แผนกบัญชีและเงิน
- (๒) แผนกทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง
- (๓) แผนกรักษาการณ

การบริหารงานของเรือนจำต่าง ๆ ตามนโยบายที่กำหนด โดยเฉพาะ ในทางด้านการฝึกอบรมวิชาชีพนี้ กรมราชทัณฑ์มีนโยบายที่จะให้เรือนจำหางานใหญ่ ต้องขังทำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การบริหารงานเรือนจำโดยทั่วไปแต่ละเรือน จำจะมีอิสระในการดำเนินงานของตนตามขอบข่ายและอำนาจหน้าที่ นับแต่การควบคุมผู้ต้องขัง การวางโครงการฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ที่ทางเรือนจำเห็นว่าเหมาะสม การพิจารณาคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการอบรมและฝึกวิชาชีพในต่าง ๆ

การจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกอบรม การจัดหาครูช่างตามสาขาวิชาชีพที่เปิดการฝึกอบรม โดยประสานงานกับกองอบรมและสวัสดิการ ในด้านการอบรมวิชาชีพที่มีหลักสูตรการสอนและกองฝึกวิชาชีพ ในด้านการฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานผู้ตอง ซึ่ง ซึ่งทั้ง ๒ กองดังกล่าวนี้ นอกจากจะทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้บริการแก่ เรือนจำแล้ว ยังเป็นผู้ช่วยแก้ไขปัญหา และอุปกรณ์ของเรือนจำในเรื่องต่าง ๆ เช่น ในเรื่องเงินทุนผลประโยชน์ที่จะนำมาใช้จ่ายในการฝึกวิชาชีพสำหรับเรือนจำที่ยังขาดแคลนการจัดหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เรือนจำผลิตขึ้น ตลอดจนการสนับสนุนในด้านการอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการฝึกอบรมครูช่างต่าง ๆ ให้แก่เรือนจำ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักของการฝึกวิชาชีพ ซึ่งจะโคศึกษาโดยละเอียดต่อไป

๔.๑ การจัดหาทุน

การโคมาซึ่งเงินทุนที่จะนำมาใช้จ่ายในการจัดฝึกอบรมวิชาชีพตามเรือนจำต่าง ๆ นั้น เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งจะต้องดำเนินการจัดหามาเอง เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการฝึกวิชาชีพนี้เป็นค่าใช้จ่ายของเรือนจำที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณของแผ่นดินเหมือนค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ ของเรือนจำ เช่นค่าอาหารผู้ตองซึ่ง ค่าเครื่องนุ่งห่มหลับนอนของผู้ตองซึ่ง เงินเดือนเจ้าพนักงาน หรือค่าซ่อมแซมอาคารสถานที่ต่าง ๆ ดังนั้น เรือนจำต่าง ๆ จึงต้องจัดหามาเองโดยการนำแรงงานผู้ตองซึ่งที่มีอยู่มามีใช้ให้เกิดประโยชน์และรายได้แก่เรือนจำตามระบบการใช้แรงงานแบบ State Use System หรือ Public Work & Way System ตามความเหมาะสมของแต่ละแห่งแต่ละส่วนใหญจะโคมาจากการนำผลิตผลที่เกิดจากการฝึกวิชาชีพไปจำหน่ายแล้วนำเงินที่โคมาเป็นทุนสำหรับใช้จ่ายต่อไป เงินทุนที่โคมานี้เรียกว่า "เงินทุนผลประโยชน์" ซึ่งแต่ละเรือนจำจะมีมากน้อยแตกต่างกันไปตามความสามารถของเรือนจำในการจัดหามาเป็นทุนหมุนเวียนใช้จ่ายในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ โดยเฉพาะเช่นการจัดซื้อวัตถุดิบที่จะมาใช้ในการฝึกวิชาชีพ การจัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์ในการฝึก หรือเพื่อหาผลประโยชน์ไปค่วย

การดำเนินการใช้จ่ายเงินทุนผลประโยชน์ของเรือนจำนี้ เมื่อจะมีการ
ใช้จ่ายเงินทุนนี้เรือนจำจะต้องมีรายการใช้จ่ายที่แน่นอนก่อนโดยจะต้องจัดทำเป็นโครง
การฝึกวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งในโครงการนี้จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่าย
แรงงาน และประโยชน์หรือผลที่จะได้จากการฝึกตามโครงการ เพื่อขอรับอนุมัติจาก
กรมราชทัณฑ์เป็นรายโครงการ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วเรือนจำที่ขอจัดตั้งโครงการก็จะ
ต้องถือปฏิบัติในด้านการฝึกวิชาชีพไปตามนั้น การใช้จ่ายเงินทุนผลประโยชน์จึงจะ
ดำเนินการเบิกจ่ายได้ การเบิกจ่ายเงินประเภทนี้ แม้ว่าจะเป็นเงินที่แต่ละเรือน
จำหามาได้เอง ซึ่งเป็นเงินนอกงบประมาณก็ตาม แต่เมื่อจะต้องมีการใช้จ่ายเงิน
ประเภทนี้แล้ว ทุกแห่งจะต้องดำเนินการวิธีการเบิกจ่ายเงินเช่นเดียวกับการใช้
จ่ายเงินจากงบประมาณการจ่ายเงินแต่ละครั้งไม่ว่าในกรณีใด จะต้องทำรายงานเสนอ
ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือผู้บังคับบัญชาทัณฑสถานพิจารณา ก่อน เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึง
จะจ่ายได้ (๒) สำหรับผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินนี้ แต่ละเรือนจำจะมีอำนาจสั่งจ่าย
เงินในวงเงินไม่เท่ากัน ดังนี้ (๓)

(๑) ผู้บัญชาการเรือนจำโดยตำแหน่ง สำหรับเรือนจำจังหวัดที่มีอำนาจ
สั่งจ่ายเงินได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท เรือนจำอำเภอครั้งหนึ่งไม่เกิน
๕,๐๐๐ บาท

(๒) ผู้บัญชาการเรือนจำโดยเฉพาะ หรือผู้อำนวยการทัณฑสถานหรือผู้
มีตำแหน่งเทียบเท่า มีอำนาจสั่งจ่ายได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) กรมราชทัณฑ์, ระเบียบการบัญชี การรับจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน
ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘ ข้อ ๒๖

(๓) กรมราชทัณฑ์, ข้อบังคับที่ ๔/๒๕๐๐ ว่าด้วยรายได้เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ
ผู้ต้องขัง ของทัณฑสถานต่าง ๆ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๐ ข้อ ๘

- (๓) อธิบดีกรมราชทัณฑ์ มีอำนาจสั่งจ่ายได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- (๔) การสั่งจ่ายครั้งหนึ่งเกินกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การจ่ายเงินเพื่อนำมาเป็นทุนในการฝึกวิชาชีพของเรือนจำนี้ บางเรือนจำที่เปิดดำเนินการตามโครงการแล้วต้องประสบกับปัญหาในเรื่องการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ เรือนจำเหล่านี้ก็อาจประสานงานกับกรมราชทัณฑ์โดยขอรับการสนับสนุนในทางด้านการเงินจากกองฝึกวิชาชีพในค่านเงินทุน โดยการขอยืมเงินสวัสดิการผู้ต้องขังไปใช้จ่ายก่อนแล้วนำส่งคืนภายหลัง เมื่อโครงการนั้นสามารถเลี้ยงตัวเองได้ หรือบางกรณีอาจจะยืมเงินทุนของเรือนจำอื่นมาใช้เพื่อการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังหรือหาผลประโยชน์โดยอำนาจของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ได้

ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการหาเงินทุนผลประโยชน์ โดยทั่วไปจะมีความแตกต่างกันไป แต่ละเรือนจำมากน้อยสุดแล้วแตขนาดและประเภทของเรือนจำ เพราะการฝึกวิชาชีพบางอย่างทำได้เป็นบางเรือนจำ บางแห่งไม่สามารถทำได้ เป็นเหตุให้เงินทุนที่ได้มาแต่ละแห่งจึงมีความแตกต่างกันไป ดังจะเห็นจากตารางเปรียบเทียบรายได้ และรายจ่ายซึ่งเป็นทุนหมุนเวียนในการฝึกวิชาชีพของเรือนจำแต่ละประเภทดังนี้คือ

- ๕ -
ตารางที่ ๕

แสดงยอดรายได้ รายจ่าย ประจำปี ๒๕๑๔

เรือนจำหรือทัณฑสถาน	รายได้	รายจ่าย
เรือนจำกลางบางขวาง	๑๒,๙๕๖,๔๔๖.๐๔	๑๐,๒๙๖,๙๙๙.๙๙
เรือนจำเขตอุดร	๑,๓๕๖,๕๙๑.๐๐	๑,๑๙๑,๙๐๘.๑๘
เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี	๒๙๒,๘๒๕.๒๒	๒๖๑,๑๘๐.๕๕
ทัณฑสถานเบิกห้วยโป่ง	๓๑๔,๐๑๖.๕๐	๓๑๓,๙๙๙.๖๕
เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง	๔๖,๒๒๑.๕๐	๑๐,๐๖๐.๐๐

ที่มา : แผนกตรวจบัญชี กองฝึกวิชาชีพ กรมราชทัณฑ์

จากรายจ่ายที่นำมาแสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างของประเภทเรือนจำแต่ละแห่งจะมีรายไ้รายจ่ายไม่เท่ากัน ดังนั้นเงินทุนที่จะนำมาใช้จ่ายหมุนเวียนก็แตกต่างกันไปควย ซึ่งข้อแตกต่างนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น แรงงานผู้ตองซึ่งเรือนจำ วิชาชีพที่จัดฝึก ความรักุมในการบริหารงานของแต่ละเรือนจำในคานการผลิต จำหน่าย และการใช้จ่ายเงินของแต่ละเรือนจำ

๔.๒ การจัดหาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการฝึกอบรม

การจัดหาวัสดุ วัสดุคิมี เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมโดยใช้จ่ายจากเงินทุนผลประโยชน์ของเรือนจำนั้น เรือนจำแต่ละแห่งจะเป็นผู้ดำเนินการจัดหามาเองโดยถือหลักปฏิบัติแนวเดียวกันกับการจัดซื้อ จัดหาหรือจ้างที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินของส่วนราชการต่าง ๆ คือจะต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักคณะรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๘ การจัดซื้อซึ่งกระทำได้อ ๓ วิธีคือ

(๑) การซื้อพัสดุโดยวิธีสามัญ สำหรับการซื้อคราวหนึ่ง ซึ่งมีราคาเล็กน้อย มี ๒ วิธีคือ

(๑.๑) ซื้อโดยไม่สู้ราคา สำหรับการซื้อคราวหนึ่งราคาไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

(๑.๒) ซื้อโดยสู้ราคา สำหรับการซื้อคราวหนึ่งมีราคาเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท

(๒) การซื้อพัสดุโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่การซื้อคราวหนึ่งซึ่งมีราคาเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท

(๓) การซื้อโดยวิธีพิเศษ ได้แก่การซื้อคราวหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท แต่จะใช้วิธีสู้ราคา หรือประกวดราคาไม่ได้ผล เช่นกรณีเร่งด่วน หรือมีชายเฉพาะแห่ง

การดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุคิมี โดยเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้เองตามความเหมาะสมของแต่ละเรือนจำ ภายใต้ระเบียบดังกล่าว เพื่อให้การฝึกอบรมได้ดำเนินการไปโดยไม่ชักช้าหรือต้องหยุดชะงัก สำหรับเรื่องที่มีความประสงค์จะจัดหาวัสดุ และอุปกรณ์เกี่ยวกับการฝึกอบรมที่เป็นเครื่องทุนแรง เครื่องจักรกลต่าง ๆ เป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่เข้าลักษณะงบประมาณการซื้อก็ต้องขออนุมัติกรมราชทัณฑ์ท่อนจึงจะดำเนินการจัดซื้อได้คือ (๔)

(๔) เรื่องเดียวกัน , ข้อ ๓

- (๑) ค่าชื้อยานพาหนะและสัตว์พาหนะ
- (๒) ค่าชื้อที่ดิน
- (๓) ค่าชื้อ ค่าปลูกสร้างโรงเรือนต่าง ๆ
- (๔) ค่าชื้อเครื่องจักรกลต่าง ๆ

ขอแตกต่างของรายได้ รายจ่ายในแต่ละเรือนจำที่นำมาแสดงในตาราง
ที่ นี้ นับว่ามีส่วนที่ทำให้การจัดซื้อเครื่องมือกลตามเรือนจำต่าง ๆ แตกต่างกันไป
ไปด้วย คือปรากฏว่าเรือนจำและทัณฑสถานที่มีอยู่ ๘๒ แห่ง ในจำนวนนี้มี ๗๖ แห่ง
ที่สามารถจัดหาเครื่องมือกลมาเป็นของตนเองแล้ว แต่อีก ๑๕ แห่งยังไม่สามารถจัด
หามาใช้ในการฝึกวิชาชีพได้เลย ทั้งนี้อาจจะเป็นด้วยการขาดแคลนเงินทุน บางแห่ง
ไม่มีวิชาชีพที่จะต้องใช้เครื่องมือกลในการฝึก และบางแห่งต้องการใช้วัสดุที่มีอยู่ใน
ท้องถิ่นนั้นแทนเครื่องมือกล เพื่อเป็นการฝึกหัดให้บุตรของซึ่งใคร่จากการคิดแปลงเครื่อง
มือในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์และเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

๔.๓ การจัดหาครู ฝึกกอบรมวิชาชีพ

การดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกกอบรมวิชาชีพนี้ จะประสบผลสำเร็จโดย
สมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับเงินทุนที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายใน
ระหว่างการฝึกกอบรม การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในอัตราส่วนที่เหมาะสมและเพียงพอ
กับจำนวนผู้ของซึ่งผู้เข้ารับการฝึกกอบรมแล้ว การจัดหาเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือครูผู้ที่จะ
มาทำหน้าที่เป็นผู้อบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ของซึ่งนั้น ก็เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็น
อย่างยิ่ง เพราะเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้นโยบายในการฝึกกอบรมวิชาชีพผู้ของซึ่งจะ
ล้มเหลว หรือประสบความสำเร็จสมบูรณ์ แต่เท่าที่เป็นอยู่ปรากฏว่า เรือนจำและ
ทัณฑสถานส่วนใหญ่อยังขาดบุคคลดังกล่าวอีกมาก เพราะจำนวนอัตราที่มีอยู่ โดยเฉลี่ย
เจ้าพนักงานเรือนจำ ๑ คนต่อผู้ของซึ่ง ๑๐ คน^(๕) ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่เกินจาก

(๕) กรมราชทัณฑ์, รายงานประจำปี ๒๕๑๔, (พระนคร : โรงพิมพ์
มหาดไทย กรมราชทัณฑ์, ๒๕๑๕), หน้า ๖

มาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้ ๑ : ๕ แต่อาจจะแยก
เฉพาะครูช่างที่จะมาทำหน้าที่ในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะแล้ว จะเห็นความ
ขาดแคลนด้านนี้อย่างเด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อนำมาเปรียบกับมาตรฐานของกรมสามัญ
ศึกษาที่ได้กำหนดอัตราส่วนระหว่างครู ๑ คนต่อจำนวนนักเรียนที่เรียนในโรงเรียน
ศึกษาผู้ใหญ่ สายอาชีวศึกษาไว้ดังนี้ (๖)

(๑) ครูสอนภาคทฤษฎี คนหนึ่งสอนนักเรียนห้องละ ๑๕ - ๔๐ คน

(๒) ครูสอนภาคปฏิบัติหนึ่งคน สอนนักเรียนทุก ๑๕ คน เฉพาะเกินกว่า
ครึ่งของ ๑๕ คน ให้บรรจุครูสอนภาคปฏิบัติได้อีก ๑ คน

อัตราดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นมาตรฐานสำหรับโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ สาย
อาชีวะโดยทั่วไป แต่จำนวนอัตราครูที่มีสอนตามโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ สายอาชีวะภายใน
ในเรือนจำปรากฏว่าทั่วประเทศจะมีเรือนจำที่มีครูช่างโดยตรงเพียง ๒ แห่งเท่านั้น
คือ

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีครูช่างเครื่องยนต์ ๑ คน

เรือนจำกลางบางขวางมีช่างเฟอร์นิเจอร์ ช่างทอผ้าไหม ฝ้าฝ้าย
ช่างประปา และช่างแกะแนวปรับปรุงการผลิตสินค้า อย่างละ ๑ คน รวมทั้งสิ้น
๔ คน

นอกจากนี้ก็มีข้าราชการและลูกจ้างประจำซึ่งกรมราชทัณฑ์ได้อัตราถือ
จ่ายจากเงินงบประมาณในตำแหน่งครู และครูช่างโดยตรงทั้งสิ้นในปี ๒๕๑๕

(๖) กรมสามัญศึกษา, "หลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าจ้างโรงเรียนผู้ใหญ่
พ.ศ. ๒๕๑๔" ระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับงานศึกษาผู้ใหญ่, (พระนคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, ไມ่ระบุปีที่พิมพ์), หน้า ๔๖

มีอัตราดังนี้

ตำแหน่งครูตรี ๑๔ นาย

ตำแหน่งครูจัตวา ๑๑ นาย

จำนวนดังกล่าวนี้ เห็นได้ว่ายังอยู่ในฐานะขาดแคลนจากมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยทั่วไปอย่างมาก การดำเนินงานด้านนี้จึงต้องประสบกับปัญหาการขาดแคลนครูดังกล่าว ซึ่งเป็นปัญหาของเรือนจำส่วนใหญ่ที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จตามนโยบายอย่างยิ่ง คงจะได้อภิปรายในรายละเอียดในบทต่อไป

๔.๔ การคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการศึกษา

โดยเหตุที่การฝึกอบรมวิชาชีพตามเรือนจำต่าง ๆ มีหลายสาขาวิชาชีพด้วยกันเป็นต้นว่า การให้การฝึกอบรมด้านหัตถกรรม อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม เป็นต้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพจึงต้องแตกต่างกันไปตามลักษณะของวิชาชีพนั้นๆ ด้วย เพื่อความเหมาะสมและเพื่อให้การแก้ไขผู้ต้องขังโดยการศึกษาเป็นไปได้มากที่สุด ทางเรือนจำซึ่งทำหน้าที่ในการแก้ไขจึงได้มีการพิจารณาคัดเลือกผู้ต้องขังให้เข้ารับการศึกษา โดยทางปฏิบัติส่วนใหญ่แล้ว เรือนจำโดยทั่วไปจะถือหลักความสมัครใจของผู้ต้องขังมากกว่าการบังคับให้เข้ารับการอบรมในวิชาชีพแต่ละสาขา เพราะถึงอย่างไรก็ตามผู้ต้องขังก็จะต้องทำงาน^(๗) ซึ่งเป็นนโยบายของกรมราชทัณฑ์ที่ไม่ต้องการให้ผู้ต้องขังอยู่นิ่งเฉย ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ต้องขังมีความคิดฟุ้งซ่าน และอาจจะเป็นผลร้ายต่อความสงบเรียบร้อยของเรือนจำได้ จึงเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เลือกเข้ารับการศึกษาได้อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีในเรือนจำตามความสมัครใจ แต่ในขณะเดียวกันทางเรือนจำก็ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมต่าง ๆ ด้วย คือหลังจากที่ผู้ต้องขังได้เข้ามาในเรือนจำ ซึ่งแผนกทะเบียนของเรือนจำจะทำการสัมภาษณ์

(๗) พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๓ ตอนที่ ๔๖ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๕, มาตรา ๒๒

เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อลงในทะเบียนรายตัว แล้วก็จะถูกส่งมายังแผนกควบคุมของ
เรือนจำ ซึ่งแผนกควบคุมของเรือนจำทุกแห่งจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยว
กับตัวผู้ต้องขังโดยควบคุมมิให้หลบหนีและให้การอบรมในค่านต่าง ๆ ทั้งทางค่านจิต
ใจ ให้การศึกษาทั้งภาควิชาสามัญและธรรมะ ตลอดจนการให้บริการในค่านการ
บันเทิงและการกีฬาต่าง ๆ ก่อนเข้ารับการศึกษาวิชาชีพของแผนกอบรมและฝึกวิชาชีพ
และภายหลังจากผู้ต้องขังออกจากโรงงาน ในระหว่างที่ผู้ต้องขังอยู่ในความรับผิดชอบ
ของแผนกควบคุม ทางแผนกก็จะจัดหางานใหญ่ผู้ต้องขังทำ ซึ่งเป็นงานที่ไม่เกี่ยวกับ
กับการแสวงหาผลประโยชน์ของเรือนจำแต่อย่างใด เช่นงานสุขาภิบาล การทำความสะอาด
สะอาดทั่วไป งานโรงครัว งานโรงเลี้ยง งานตกแต่ง ซ่อมแซมอาคารสถานที่งาน
ทำสวนหย่อม ในระหว่างที่อยู่ในแผนกควบคุมนี้ ผู้ต้องขังจะถูกสัมภาษณ์เพื่อศึกษา
ประวัติและจำแนกลักษณะ เพื่อหาทางแก้ไขใหญ่ผู้ต้องขัง และพิจารณาคัดเลือกเพื่อ
เข้ารับการศึกษาวิชาชีพ ซึ่งในทางปฏิบัติจะถือหลักดังนี้

๔.๔.๑ จะต้องเป็นผู้ที่ผ่านการอบรมระเบียบวินัยและความเป็นอยู่ภายใน
เรือนจำมา มีความเข้าใจพอสมควร

๔.๔.๒ จะคำนึงถึงความเหมาะสมแก่งาน และหลักเกณฑ์ที่กรมราชทัณฑ์
กำหนดไว้^(๘) เป็นรายบุคคล คือจะคำนึงถึงกำหนดโทษ เช่นพวกโทษสูงก็จะให้เข้า
รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานที่ต้องใช้ระยะเวลาการศึกษานาน เช่นช่างไม้ หรือแกะ
สลัก แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพิจารณาถึงอายุและความแข็งแรงแห่งร่างกายของผู้
ต้องขังควยจะสมควรหรือไม่ เช่นงานช่างไม้ ถ้าผู้ที่มีร่างกายอ่อนแอก็ไม่อาจจะเข้า
รับการฝึกในวิชาชีพนี้ได้ หรือผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีโทษสูงเหมาะแก่วิชาชีพ
ช่างไม้ แต่เป็นผู้ที่มีสติปัญญาไม่ไค ก็ต้องเปลี่ยนเป็นวิชาชีพอย่างอื่น นอกจากนี้ยังจะ

(๘) กฎกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๘๐, ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๕๔
ตอนที่ ๖ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๐, ขอ ๕๐

ทองอุบลนิสัย ฝีมือ ความรู้ ความชำนาญในการทำงานประกอบควย การพิจารณา
คัดเลือกลูกนี้ ยังจะต้องพิจารณาถึงเบื้องหลังของผู้ทองซึ่งมาจากภูมิภาคเช่นใด
และจะกลับไปมีอาชีพอย่างไร เช่นอาชีพเค็มทำกสิกรรมเป็นพื้น ก็พิจารณาให้การ
ฝึกอบรมด้านกสิกรรม แต่ตามพื้นภูมิในถิ่นที่มีการอุตสาหกรรมหรือการช่างมากพอ
ที่จะไปประกอบอาชีพนั้นได้ก็จะพิจารณาให้การฝึกวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมเป็นต้น
ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกวิชาชีพนี้ได้รับความสำเร็จอย่างสมบูรณ์มากที่สุด นอกจากนั้น
การพิจารณาคัดเลือกลูกยังจะต้องพิจารณาทางด้านเศรษฐกิจ ผลในทางอบรมและ
สภาพแห่งเรือนจำควย เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมก็จะจัดส่งไปยังแผนก
อบรมและฝึกวิชาชีพ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมดูแลตัว
บุคคลเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพและการหาผลประโยชน์ของเรือนจำโดยมีโรงงาน
ในเรือนจำต่าง ๆ ทำหน้าที่ควบคุมยอดคนในโรงงานว่าแต่ละโรงงานจะใช้คน
เท่าใด จึงจะเหมาะสมหากแรงงานในโรงงานใดขาด ทางโรงงานก็จะแจ้ง
ไปยังแผนกอบรมและฝึกวิชาชีพว่าจะต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นเท่าใด ซึ่งทางแผนก
ก็จะขอมายังแผนกควบคุมว่าต้องการแรงงานหรือผู้ทองซึ่งเป็นจำนวนเท่าใดเข้า
โรงงานใด ทางแผนกควบคุมก็จะจัดส่งผู้ทองซึ่งมาให้แผนกอบรมและฝึกวิชาชีพ
ตามที่ใดคัดเลือกเตรียมเอาไว้ตามความเหมาะสมมาเข้ารับการฝึกวิชาชีพตาม
โรงงาน หน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมก็จะเปลี่ยนมาเป็นของแผนกอบรม
และฝึกวิชาชีพ ในกรณีที่แผนกอบรมและฝึกวิชาชีพมีเหตุจะต้องส่งตัวผู้ทองซึ่งกิน
แผนกควบคุม ซึ่งการส่งคืนนี้อาจจะกระทำได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้คือ

๔.๔.๒.๑ ผู้ทองซึ่งไกลจะพ้นโทษเหลือจำต่อไปอีก ๗ วัน^(๕)

๔.๔.๒.๒ เป็นผู้ที่มีนิสัย ความรู้ ความชำนาญไม่เหมาะสมแก่งานที่
ฝึกอบรม

๔.๔.๒.๓ ฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงงาน เช่นชอบลักขโมยอุปกรณ์
ต่าง ๆ ชอบหลบงาน

(๕) กรมราชทัณฑ์, ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ ๑๗ เรื่องการอบรมศีลป
กรรมผู้ทองซึ่งพ้นโทษจำต่อไปอีก ๗ วัน ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๘๒ หน้า ๑

๔.๔.๒.๕ มีการโยกย้ายเรือนจำ เช่นย้ายไปเรือนจำเปิดเพื่อประโยชน์
ในทางการฝึกอบรม

เมื่อผู้ต้องขังถูกส่งไปจากโรงงานและแผนกอบรมและฝึกวิชาชีพกลับ
ไปยังแผนกควบคุมแล้ว หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ต้องขังก็จะกลับมายู่ใน
แผนกควบคุมตามเดิม

๔.๕ การดำเนินการฝึกวิชาชีพ

ผู้ต้องขังส่วนใหญ่แล้ว มักเป็นผู้ที่มีความบกพร่องในด้านความประพฤติ
ต่อการอยู่รวมกันในสังคม บกพร่องในด้านความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพที่จะนำไป
ใช้ในการหาเลี้ยงตนเองตามอัธยาศัย บุคคลเหล่านี้ จากสถิติที่ผ่านมาพบว่าส่วนใหญ่
เป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงานทั้งสิ้น ดังเช่นในปี ๒๕๑๔ มีผู้กระทำความผิดที่มีอายุระหว่าง
๓๐ - ๔๕ ปี มีจำนวนถึง ๑๔.๓๕๒ คน หรือ ๓๗.๔๕% ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด
ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงว่าประเทศต้องสูญเสียแรงงานในแต่ละปีเป็นจำนวน
มาก ดังนั้นเมื่อแรงงานเหล่านี้ได้เข้ามาอยู่ในเรือนจำ และนำแรงงานมาใช้ให้
เป็นประโยชน์จึงเป็นการรักษาแรงงานไว้มิให้เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ และใน
ขณะเดียวกันก็ได้เพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานเหล่านี้ เพื่อเตรียมที่จะให้นำไปใช้
ให้เป็นประโยชน์เมื่อพ้นโทษโดยการให้การฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็นงานหลักของ
เรือนจำตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ปัจจุบันการฝึกวิชาชีพตามเรือนจำต่าง ๆ ได้
แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ

๔.๕.๑ การฝึกวิชาชีพที่เปิดเป็นหลักสูตรอบรม มีระยะเวลาแน่นอน
แห่งการสิ้นสุดการอบรม ผู้ที่จบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถ
ในสาขาวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอบรม

๔.๕.๒ การฝึกวิชาชีพที่ไม่มีหลักสูตร ให้การฝึกโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาว่าจะจบหลักสูตรเมื่อใด ให้เข้าฝึกในโรงงานจนกว่าจะมีความรู้ ความชำนาญที่จะได้แยกศึกษาในรายละเอียดดังนี้

๔.๕.๑ การฝึกวิชาชีพที่เปิดเป็นหลักสูตรอบรม

เป็นการให้การฝึกอบรมในหอเรียนตามหลักสูตรของโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีวศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของการศึกษาตามหลักสูตรไว้นั่นเอง มีการจัดสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถในวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอบรม เรือนจำต่าง ๆ จะเปิดการฝึกอบรมในแต่ละสาขาวิชาชีพไม่เหมือนกัน ทั้งนี้แล้วแต่ความเหมาะสม และความพร้อมในด้านการเงินที่จะนำมาใช้จ่ายระหว่างเปิดการฝึกอบรมจนกว่าจะจบหลักสูตร การจัดหาวัสดุ และอุปกรณ์ ครูผู้สอน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามสภาพของเรือนจำแต่ละแห่ง ซึ่งการฝึกอบรมในลักษณะนี้มีทั้งที่ทางเรือนจำเปิดการฝึกอบรมขึ้นเองตามความสามารถเท่าที่จะทำได้กับที่ทางกรมราชทัณฑ์สนับสนุนให้ทุกเรือนจำเปิดการอบรมขึ้นคือ

๔.๕.๑.๑ วิชาชีพช่างตัดผม เป็นวิชาชีพหลักที่เปิดการฝึกอบรมแก่ผู้ต้องขังทุกเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งวิชาชีพนี้รัฐก็ได้ตรากฎหมายสงวนไว้เป็นอาชีพสำหรับคนไทย โดยเฉพาะในส่วนของเรือนจำยิ่งมีความสำคัญ เพราะนอกจากจะตัดผมใหญ่ต้องขังเพื่อความเรียบร้อยเรียบร้อย เพื่อรักษาสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังแล้ว ยังเป็นการฝึกวิชาชีพให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ติดตัวเมื่อพ้นโทษ โดยแบ่งหลักสูตรออกเป็นรุ่น ๆ ละ ๖ เดือน

๔.๕.๑.๒ วิชาชีพช่างไม้ เรือนจำต่าง ๆ ได้เปิดสอนมานานแล้ว เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่มีรายได้ดี เมื่อฝึกจนชำนาญก็สามารถที่จะประกอบอาชีพได้ทันที ทั้งอุปกรณ์การฝึกก็มีไม่มาก หาได้ง่ายและมีราคาไม่แพง ปัจจุบันได้เปิดเป็นโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดสอนเป็นรุ่น ๆ ละ

๓๐๐ ชั่วโมง^(๑๐) ตามเงื่อนไขและที่ทดสอบ ซึ่งเปิดดำเนินการแล้วรวม ๕๗ แห่ง
๔.๕.๑.๓ วิชาชีพเกษตรกรรม จากการศึกษาประวัติพื้นฐานการประกอบอาชีพก่อนท่องเที่ยวและจากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาจากผู้ที่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรม (โปรดพิจารณาตารางที่ ๒) และมีความประสงค์ที่จะกลับไปยึดอาชีพเดิมภายหลังจากการพักผ่อนอีก ฉะนั้นการให้การฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมแก่ผู้ท่องเที่ยวนี้ จึงเป็นการสนับสนุนให้ผู้ท่องเที่ยวได้มีความรู้ ความชำนาญเพิ่มขึ้น กรมราชทัณฑ์จึงได้ให้เรือนจำเปิดสอนวิชาชีพเกษตรกรรมเบื้องต้น^(๑๑) ตามหลักสูตรอาชีพศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันได้ทำการเปิดสอนตามเรือนจำต่าง ๆ แล้ว ๒๓ แห่ง

การฝึกอบรมค่านี้อาศัยตามเรือนจำต่าง ๆ ปรากฏว่าได้มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมและจบหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาชีพดังสถิติในปี ๒๕๑๔ ดังนี้

(๑๐) กรมราชทัณฑ์, หนังสือพิมพ์ที่ มท. ๐๕๐๔/ว.๘๑ เรื่องการเปิดสอนวิชาชีพช่างไม้แก่ผู้ท่องเที่ยว ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๐๘

(๑๑) กรมราชทัณฑ์, หนังสือ ความมากที่ มท.๐๕๐๔/ว.๘๔ เรื่องการเปิดสอนวิชาชีพเกษตรกรรมแก่ผู้ท่องเที่ยว ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๑

ตารางที่ ๖
สถิติจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพตัดผม ช่างไม้
และเกษตรกรรม ปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔

วิชาชีพ	๒๕๑๒			๒๕๑๓			๒๕๑๔		
	จำนวน นักเรียน	เข้าสอบ	สอบได้	จำนวน นักเรียน	เข้าสอบ	สอบได้	จำนวน นักเรียน	เข้าสอบ	สอบได้
ช่างตัดผม	๑,๔๕๒	๓๖๐	๓๓๙	๑,๙๕๒	๕๑๘	๕๑๐	๑,๘๔๑	๘๔๔	๘๓๕
ช่างไม้	๑,๓๘๔	๓๘๕	๓๔๓	๑,๙๕๒	๕๑๘	๕๑๐	๒,๐๗๐	๕๙๙	๕๙๐
เกษตรกรรม	๓๔๓	๑๔๒	๑๔๒	๔๓๓	๔๓๓	๔๓๓	๖๔๘	๓๔๒	๓๒๐

ที่มา : กองอบรม และสวัสดิการ กรมราชทัณฑ์

จากสถิติที่แสดงนี้ จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในแต่ละปี จะมีจำนวนมาก แต่เมื่อถึงเวลาสอบกลับปรากฏว่าจำนวนผู้เข้าสอบมีจำนวนลดลง อย่างมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นผลที่สืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น

(๑) สติปัญญาของผู้ต้องขังผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ดี เรือนจำพิจารณา แล้วเห็นว่าอบรมไปแล้วก็ไม่มีความก้าวหน้า หรือไม่สามารที่จะรับการอบรมต่อไปได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะพิจารณาให้ออกจากการอบรม แล้วจัดหางานอื่นที่เหมาะสมให้ ทำแทนการเข้ารับการฝึกอบรม

(๒) เกิดการเจ็บป่วยหรือกระทำผิดวินัย ถูกลงโทษจนไม่สามารถเรียนทันเพื่อนรุ่นเดียวกันได้ ก็ต้องไปเรียนหรือสอบในรุ่นต่อไป

(๓) ในระหว่างการศึกษาเมื่อเหตุต้องโยกย้ายไปเรียนจำอื่น

(๔) เรือรบจำบางแห่งรับผู้ต้องขังที่มีโทษต่ำเข้ารับการฝึกอบรมเช่น เรือรบจำจังหวัดทั่วไป มีพวกที่มีโทษสูงเข้ารับการอบรมน้อย ก็อาจจะพิจารณาให้พวกที่มีโทษต่ำเข้ารับการฝึกอบรมด้วย เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเต็มตามจำนวนที่กำหนดจะเปิดสอน ดังนั้นพวกนี้เมื่อได้รับการอบรมไม่นานก็พ้นโทษไปก่อนจบหลักสูตร

สาเหตุเหล่านี้จึงมีส่วนทำให้ผู้เข้าสอบมีจำนวนลดลงตามสถิติดังกล่าว

การฝึกอบรมวิชาชีพสาขาอื่นนอกจากที่ได้รับการสนับสนุนจากกรมราชทัณฑ์ดังกล่าวแล้ว มีบางเรือรบจำที่สามารถเปิดการอบรมในสาขาวิชาชีพอื่นเป็นบางแห่ง ดังเช่นปี ๒๕๑๔ มีเรือรบจำและทัณฑสถานต่าง ๆ เปิดการอบรมในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ดังสถิติต่อไปนี้

ตารางที่ ๗

แสดงสถานที่ฝึกอบรม วิชาที่เปิดสอนและจำนวนผู้สอบได้ในปี ๒๕๑๔

วิชาชีพ	สถานที่ฝึกอบรม	จำนวนนักเรียน	เข้าสอบ	สอบได้
ช่างปูน	เรือรบจำกลางนครปฐม	๖๕	๒๖	๒๖
ช่างก่อสร้าง	เรือรบจำกลางนครปฐม	๖๕	๔๐	๔๐
ช่างวาดเขียน	เรือรบจำกลางบางขวาง สถานฝึกวิชาชีพลาดยาว	๗๒	๑๒	๘
การบัญชีขั้นต้น	เรือรบจำกลางบางขวาง	๑๖	๑๐	๑๐

วิชาชีพ	สถานที่ฝึกอบรม	จำนวนนักเรียน	เข้าสอบ	สอบได้
ช่างปั้นดินเผา	เรือนจำเขตพิษณุโลก	๒๕	๑๐	๑๐
ช่างทาสี	เรือนจำกลางนครปฐม	๕๐	๕	๕
ช่างตัดเย็บเสื้อผาสตรี	ทัณฑสถานหญิง	๒๔	๖	๖
ช่างเครื่องยนต์	สถานฝึกวิชาชีพลาดยาว	๓๐	๑๑	๑๑
ช่างถ่ายภาพ	สถานฝึกวิชาชีพลาดยาว	๖๖	๑๒	๑๒
ช่างตัดเย็บเสื้อผาชาย	สถานฝึกวิชาชีพลาดยาว	๓๘	๑๘	๑๘

ที่มา : กองอบรม และสวัสดิการ กรมราชทัณฑ์

จากสถิติที่นำมาแสดงนี้ หากจะพิจารณาถึงสถานที่ที่ใช้เปิดฝึกอบรมแล้ว เห็นว่ายังอยู่ในวงแคบมาก เพราะทั่วไปในประเทศมีเรือนจำและทัณฑสถานที่สามารถเปิดโรงเรียนฝึกอบรมได้เพียงไม่กี่แห่ง และอัตราผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่จะออกมา มีจำนวนน้อยในแต่ละสาขาวิชาชีพ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ต้องขังทั่วประเทศ ในปีเดียวกัน คือในปี ๒๕๑๔ มีจำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดถึง ๒๕,๒๓๖ คน^(๑๒) มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมในทุกสาขาวิชาชีพค่านี้อยู่ ๔๘๑ คน และมีโอกาสสำเร็จเพียง ๑๕๐ คน เท่านั้น ทั้งนี้ อาจจะเป็นผลที่เกิดจากข้อขัดข้องต่าง ๆ ของแต่ละเรือนจำ เช่น เงินทุนไม่เพียงพอ ขาดครู อุปกรณ์การฝึกอบรม หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

(๑๒) กรมราชทัณฑ์, รายงานประจำปี ๒๕๑๔, เรื่อง เดิม ไม่ปรากฏหน้า

สำหรับบางเรือนจำที่มีผู้ต้องขังน้อย แต่งานภายในเรือนจำมีหลายอย่างมูลนิธิประเภท หากจะจัดเข้าฝึกอบรมก็จะทำให้การทำงานอื่นต้องหยุดขงักและจะเกิดผลเสียหายแก่ เรือนจำ จึงต้องจัดให้ผู้ต้องขังเข้าทำงานแทน การฝึกอบรม นอกจากนี้ยังมีมูลเหตุ สำคัญ ๒ ประการคือ

(๑) เป็นความประสงค์ของทางเรือนจำที่ไม่ต้องการเปิด เพราะ เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเงินทุนผลประโยชน์ของเรือนจำไปโดยไม่ได้รับผล ประโยชน์ตอบแทนค่าใช้จ่ายที่ต้องสูญเสียไป ไม่เหมือนกับการฝึกวิชาชีพในโรงงาน แต่ที่เรือนจำต้องเปิดขึ้นก็เพราะต้องปฏิบัติตามคำสั่งกรมราชทัณฑ์ ดังนั้นวิชาชีพใดที่ กรมราชทัณฑ์ไม่เร่งรัดให้เปิด จึงไม่มีเรือนจำใดเปิด การฝึกอบรมวิชาชีพค่านี้นี้ จึงเป็นเพียงการกระทำเพื่อให้เกิดความถูกต้องตามระเบียบมากกว่า ความคิดที่จะ ให้เกิดความก้าวหน้าในค่านี้นั้นจึงมีน้อย

(๒) ทางคานตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรมแล้ว เห็นว่าการฝึกอบรมเช่นนี้ แม้จะเกิดประโยชน์แก่ตนเองก็ตาม แต่ก็ไม่ให้ความสนใจในการฝึกอบรมใน ลักษณะนี้เท่าที่ควร ส่วนใหญ่หันไปให้ความสนใจกับเรื่องผลประโยชน์ที่จะได้รับคือ เงินรางวัลปันผลที่จะได้รับจากการฝึกวิชาชีพหรือการทำงาน เพราะเป็นทางเดียว ที่จะได้เงินมาใช้จ่ายในระหว่างต้องโทษเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัว โดยไม่ต้องไปรบกวน ทางบ้าน ญาติ หรือเพื่อนฝูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติมาส่งเสีย เงิน ส่วนนี้จึงนับว่ามีความหมายสำหรับผู้ต้องขังมาก เมื่อเปิดการฝึกอบรมดังกล่าวนี้ เป็นการฝึกอบรมที่ผู้เข้ารับการอบรมไม่ได้รับผลประโยชน์หรือรายได้ นอกจากความ รู้ในวิชาชีพนั้น ๆ เท่านั้น ทำให้ความสนใจของผู้ต้องขังผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม มีน้อย เมื่อมีผู้เข้าเรียนน้อย เรือนจำก็ไม่สามารถเปิดการฝึกอบรมขึ้นได้ ทำให้ ผลของการฝึกอบรมค่านี้นี้ยังไม่อยู่ในระดับที่จะบรรลุถึงนโยบายตามที่กำหนดได้

๔.๕.๒ การฝึกวิชาชีพที่ไม่มีหลักสูตร

เป็นการให้การฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังเข้ารับการฝึกในโรงงานของ เรือนจำ ซึ่งแตกต่างไปจากการฝึกอบรมในหอเรียนดังโลกดลามาแล้ว เพราะเป็น

การฝึกวิชาชีพที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาสำเร็จตามหลักสูตรว่าจะสิ้นสุดลงเมื่อใด
ไม่มีการสอบวัดผลเพื่อรับประกาศนียบัตร ผลของการฝึกวิชาชีพนี้ ผู้เข้ารับการ
ฝึกจะถูกส่งตัวเข้ารับการฝึกหัดในโรงงานเลย ทั้งนี้มุ่งในทางปฏิบัติเป็นหลัก
ซึ่งในขณะที่เดียวกันก็เป็นการใช้แรงงานตามระบบการใช้แรงงานเพื่อหาผลประโยชน์
ให้แก่เรือนจำ และทัณฑสถานที่เปิดการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในประเภท
นี้มีโอกาสได้รับเงินรางวัลปันผลเป็นสิ่งตอบแทนผลผลิตจากการใช้แรงงานของตน
อันเป็นสิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างยิ่ง เพราะสามารถหารายได้มาใช้จ่าย
ในขณะที่ต้องโทษ และในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพที่ฝึกหัด
สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเองเมื่อภายหลัง
พ้นโทษไปแล้ว

การฝึกวิชาชีพนี้ แต่ละเรือนจำได้จัดให้มีการฝึกอบรมในลักษณะแตกต่างกัน
กันสุดแล้วแต่องค์ประกอบของเรือนจำจะอำนวยให้เช่น เงินทุนหมุนเวียนที่จะนำมาใช้
จ่าย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การฝึก การจัดหาครู สถานที่ฝึก การระบายผลผลิตออกจำ
หน่าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นเครื่องจำกัดขอบเขตความสามารถในการเปิดการ
ฝึกวิชาชีพของแต่ละเรือนจำ ซึ่งไม่เหมือนกันว่าเรือนจำใดสามารถเปิดการฝึกวิชาชีพ
อะไรขึ้นไ้บ้าง และเรือนจำใดบ้างถูกจำกัดความสามารถต่าง ๆ ดังกล่าว ต้อง
เปิดการฝึกวิชาชีพคนอื่นแทน เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีงานทำตลอดเวลาและเพื่อดำรง
ค่าใช้จ่ายของเรือนจำที่ต้องใช้จ่ายไปให้มีการหมุนเวียน และเพื่อการควบคุมและ
รักษาความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ

การดำเนินการจัดฝึกวิชาชีพในโรงงานนี้ เริ่มขึ้นโดยที่ทางเรือนจำได้
พร้อมควยองค์ประกอบที่จะเปิดดำเนินการได้ก็จะทำโครงการฝึกวิชาชีพ ขอรับอนุมัติ
จากกรมราชทัณฑ์ก่อนและเมื่อได้รับอนุมัติโครงการนั้นแล้ว เรือนจำนั้นก็ถือปฏิบัติ

การฝึกวิชาชีพตามโครงการที่ได้รับอนุมัติตลอดไป การดำเนินการต่าง ๆ ก็จะมีขึ้นตามวิธีการปฏิบัติ นับแต่การรับตัวผู้ทองซึ่งจากแผนกควบคุม การจัดหาอุปกรณ์การฝึก การจัดหาวัสดุฝึก ครูผู้ฝึกสอน การใช้จ่ายเงินทุนผลประโยชน์ จนกระทั่งได้มีการผลิตเป็นสินค้าออกมาแล้ว เรือนจำนำเอาไปจำหน่าย เอาเงินที่ได้มาเป็นทุนหมุนเวียนใช้จ่ายเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ และจัดสรรเป็น ส่วน ๆ เพื่อนำส่งกรมราชทัณฑ์ เป็นเงินสวัสดิการผู้ทองซึ่ง เป็นทุนหมุนเวียนของส่วนกลาง และส่วนหนึ่งของผลกำไรที่ได้จากการจำหน่ายผลิตผลก็นำมาเป็นเงินตอบแทนเป็นรางวัลบันดาลให้แกผู้ทองซึ่งมีส่วนร่วมในการผลิตตามอัตราส่วนและความสามารถ ทุกเรือนจำจะถือปฏิบัติในแนวเดียวกันหมด^(๑๓) ซึ่งได้มีเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ได้เสนอโครงการ และได้รับอนุมัติให้ปฏิบัติตามโครงการแล้วดังนี้

๔.๕.๒.๑ การฝึกวิชาชีพด้านหัตถกรรม ใดแกช่างไม้ ช่างก่อสร้าง การทำเครื่องเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ ตลอดจนการประกอบเครื่องใช้ภายในบ้าน ตามโครงการนี้ เป็นงานที่ต้องใช้สติปัญญาและความชำนาญ เพราะยึดเป็นอาชีพได้คือ ตลาดแรงงานมีความต้องการมาก จึงได้มีเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ เปิดดำเนินการตามโครงการแล้ว ๔๔ แห่ง

๔.๕.๒.๒ การฝึกวิชาชีพจักสาน เป็นงานที่ไม่ต้องใช้สติปัญญาอะไรมาก อาศัยความชำนาญเป็นใหญ่ มีเรือนจำที่เปิดดำเนินการแล้ว ๕๕ แห่ง

๔.๕.๒.๓ วิชาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า มีเรือนจำที่เปิดโครงการฝึกวิชาชีพด้านนี้เพียง ๒ แห่ง

๔.๕.๒.๔ การฝึกวิชาชีพช่างปูนซีเมนต์ มีเรือนจำเปิดโครงการฝึกด้านนี้ ๓ แห่ง

(๑๓) กรมราชทัณฑ์, หนังสือที่ ๑๓๒/๒๔๔๖ เรื่องโครงการหาผลประโยชน์
ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๔๖

๔.๕.๒.๕ การฝึกวิชาชีพช่างปัก ดัก ทำพรม และอื่น ๆ มีเปิดเป็น
โครงการเพียงแห่งเดียว

๔.๕.๒.๖ การฝึกวิชาชีพช่างแกะสลัก มีเรียนจำเปิดเป็นโครง
การ ๓ แห่ง

๔.๕.๒.๗ การฝึกวิชาชีพช่างพิมพ์ มีเปิดดำเนินการตามโครงการ
เพียงแห่งเดียว

๔.๕.๒.๘ การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมทอผ้า ไค้แก่การทอผ้าด้วย
ฝ้าย ทอพรมควยป่อและขนสัตว์ และทอพรมเช้คเท้าควยไยมะพร้าว มีเรียนจำ
เปิดเป็นโครงการแห่งเดียว

๔.๕.๒.๙ การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมทอเสื่อ มีดำเนินการตาม
โครงการแล้ว ๖ แห่ง

๔.๕.๒.๑๐ การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมยอยหิน มีการดำเนินการ
ตามโครงการ ๖ แห่ง

๔.๕.๒.๑๑ การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมทำอิฐ มีโครงการฝึกตาม
เรียนจำต่าง ๆ ๖ แห่ง

๔.๕.๒.๑๒ การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมเหล็กเชื่อมประกอบเครื่อง
เฟอร์นิเจอร์ มีเปิดดำเนินการตามโครงการ ๘ แห่ง

๔.๕.๒.๑๓ การฝึกวิชาชีพคานกลสิกรรม วิชาชีพน้้จัดทำไค้เป็นบาง
เรียนจำ เพราะถูกจำกัดควยพื้นที่ ๆ จะทำการเพาะปลูก มีเรียนจำที่เปิดดำเนินการ
การตามโครงการไค้ ๓๘ แห่ง

๔.๕.๒.๑๔ การฝึกวิชาชีพเลี้ยงสัตว์ เป็นวิชาชีพน้้รวมการเลี้ยง
สัตว์ทุกชนิด เพื่อหาผลกำไร มีเรียนจำเปิดดำเนินการตามโครงการ ๓๔ แห่ง

๔.๕.๒.๑๕ การฝึกวิชาชีพที่ไค้แรงงาน มีเรียนจำที่เปิดโครงการ
คานนี้ ๑๖ แห่ง

การฝึกวิชาชีพตามโครงการดังกล่าวนี้ จะเห็นว่า เรือนจำมีขอบเขต
ความสามารถในการดำเนินงานแตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าวมา
แล้ว ซึ่งเป็นผลให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีโอกาสในการเลือกฝึกวิชาชีพแตกต่างกัน
ไปควย ผู้ต้องขังในเรือนจำใหญ่ ๆ เช่น เรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งมีการฝึก
วิชาชีพแทบทุกประเภท ผู้เข้ารับการฝึกย่อมมีโอกาสในการเลือกวิชาชีพที่ตนถนัด
และพอใจมากที่สุดไคมากกว่าผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำเล็ก ๆ ซึ่งมีการฝึกวิชาชีพ
เพียงอย่างเดียว โอกาสที่จะเลือกฝึกวิชาชีพไม่มี คงรับการฝึกทั้ง ๆ ที่อาจจะเป็น
วิชาชีพที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่มีความถนัดเลย

คงใคกล่าวได้ว่า การฝึกวิชาชีพในลักษณะนี้ เป็นการฝึกที่ไม่ได้มีการ
กำหนดหลักสูตร และระยะเวลาของการสิ้นสุดในการฝึกว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด คงมีการ
ฝึกกันไปโดยตลอด จะเป็นช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับ ปัจจัยหลายอย่างและตัวผู้เข้ารับ
การฝึกอบรมเอง ผู้ที่ไม่เคยมีความรู้ หรือความสนใจมาก่อน ก็จะได้รับ การฝึกจน
กว่าจะมีความรู้ ความชำนาญ หรือจนกว่าจะถูกส่งพนจากโรงงานโดยการพ้นโทษ
ถูกย้าย กระทำผิดระเบียบของโรงงาน หรือเปลี่ยนวิชาชีพเพื่อความเหมาะสมก็
ตาม ผู้ที่มีความชำนาญเมื่อยังอยู่ในโรงงานก็หาความชำนาญเพิ่มขึ้น และในขณะ
เดียวกันก็จะเป็นหน่วยผลิตของ เรือนจำในการเพิ่มผลิตผลและนำออกไปจำหน่าย
เป็นทุนหมุนเวียน ซึ่งส่วนหนึ่งของกำไรที่จำหน่ายไคจะถูกนำมาเป็น เงินรางวัล
ปันผลที่จะจ่ายให้แกผู้ที่มีส่วนในการสร้างผลิตผล ซึ่งจะใคกล่าวต่อไป สำหรับ
ผลของการฝึกวิชาชีพในลักษณะนี้ ไม่สามารถทราบไคแน่นอน แต่ก็พอจะพิจารณา
ไคจากรายไคที่เป็นผลงานในแต่ละสาขาวิชาชีพที่เปิคการฝึก ก็จะเป็นผล
งานที่ำรายได้ให้แกเรือนจำมากคังสถิติต่อไปนี้

ตารางที่ ๘

สถิติเปรียบเทียบรายได้ในการศึกษาชีพแต่ละประเภท
ในระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔

วิชาชีพ	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔
๑. จักสาน	๒,๓๔๔,๑๖๒.๔๕	๒,๓๔๖,๓๔๑.๕๕	๒,๓๕๒,๖๘๓.๑๓
๒. ช่างไม้เฟอร์ นิเจอร์	๔,๐๖๙,๓๕๑.๙๓	๔,๔๖๔,๕๑๓.๓๙	๑๘,๘๖๕,๙๙๔.๓๓
๓. แกะสลัก	๓,๕๐๑,๖๘๔.๓๐	๓,๖๑๑,๔๘๒.๓๕	๔๕๓,๑๑๒.๙๐
๔. ทอผ้า	๒,๐๙๙,๓๐๘.๖๕	๙,๕๖๒,๓๙๕.๕๐	๔,๑๐๓,๙๘๘.๓๐
๕. ตักเย็บเสื่อผ้า	๔,๘๒๘,๙๖๕.๒๕	๑,๙๘๒,๕๖๙.๔๑	๙๒๘,๔๔๙.๑๒
๖. ทอเสื่อทอพรม	๒,๑๑๒,๔๐๑.๙๕	๑,๓๒๑,๐๖๔.๙๕	๙๕๙,๒๕๘.๘๓
๗. การพิมพ์	๒,๙๓๙,๘๙๐.๕๙	๓,๔๖๘,๑๒๙.๙๑	๓,๒๓๘,๕๙๕.๒๕
๘. ขอยหิน	๔,๐๘๔,๕๓๘.๓๖	๓,๕๓๑,๘๓๕.๖๒	๑,๒๐๕,๐๔๐.๙๑
๙. เครื่องปั้นดินเผา	๕๒๘,๖๓๕.๙๔	๕๑๑,๒๘๕.๔๕	๕๔,๔๕๔.๔๔
๑๐. ผลิตภัณฑ์ปูนซีเมนต์	๒,๖๓๖,๖๓๔.๙๕	๒,๘๑๔,๓๖๔.๙๕	๒,๖๘๙,๘๕๙.๔๐
๑๑. กสิกรรม	๑,๙๕๓,๙๓๖.๕๐	๑,๙๓๖,๖๓๙.๕๕	๙๖๓,๘๙๐.๖๑
๑๒. เลี้ยงสัตว์	๒,๖๓๒,๕๖๓.๓๐	๓,๘๒๓,๘๙๔.๕๐	๓,๙๘๑,๘๐๕.๐๔
๑๓. รับจ้างแรงงาน	๓,๒๔๖,๘๖๒.๓๙	๓,๕๙๓,๘๘๙.๙๑	๓,๕๒๔,๙๔๑.๑๓
๑๔. ประเภทอื่นๆ	๒,๒๔๔,๖๕๐.๒๔	๒,๕๘๓,๙๕๙.๒๙	๔,๙๐๙,๙๓๕.๑๓
รายได้ทั้งปี	๓๙,๐๒๓,๔๘๖.๖๐	๔๔,๒๘๙,๕๕๕.๘๘	๔๓,๙๒๙,๓๘๖.๒๒
รายจ่ายทั้งปี	๒๘,๐๙๓,๒๖๓.๙๘	๓๓,๕๓๖,๔๖๙.๖๓	๓๒,๖๓๐,๘๑๒.๙๓
กำไรสุทธิ	๑๐,๙๓๐,๒๒๒.๖๒	๑๐,๗๕๑,๐๘๖.๒๕	๑๑,๐๘๘,๕๗๓.๒๙

ที่มา : กองศึกษาชีพ กรมราชทัณฑ์

จากสถิติที่น่ามานี้เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงผลของการฝึกวิชาชีพตามโรงงานต่าง ๆ ในเรือนจำแต่ละสาขาวิชาชีพจะมีรายได้สูงมาก เพราะการฝึกวิชาชีพบางอย่างเปิดการฝึกอบรมเพียงแห่งเดียวหรือ ๒ แห่ง ดังเช่นวิชาชีพทอผ้า สามารถเปิดได้เพียงแห่งเดียวคือที่เรือนจำกลางบางขวาง มีรายได้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ซึ่งเป็นจำนวนที่สูง เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าการฝึกวิชาชีพค่านี้นี้มีประสิทธิภาพ ผู้ต้องขังที่มีฝีมือในวิชาชีพสามารถผลิตได้ในอัตราสูง

๔.๖ สิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ

การฝึกอบรมวิชาชีพและการฝึกวิชาชีพ เป็นขบวนการในการแก้ไขปรับปรุงผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี มีใจรักงานและเพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพ พร้อมทั้งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์เมื่อพ้นโทษ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการฝึกอย่างเดียวกัน แต่วิธีการฝึกก็แตกต่างกันไปตั้งแต่ไกลมาแล้ว ดังนั้น ผลที่ออกมาซึ่งมีสิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมและฝึกวิชาชีพให้เกิดความขยัน และตั้งใจเข้ารับการฝึกอบรมจึงแตกต่างกันไปด้วย

๔.๖.๑ การฝึกอบรมที่มีหลักสูตรในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ตามนโยบายมุ่งที่จะให้ผู้เข้ารับได้มีความรู้ในวิชาชีพนั้น ๆ และเมื่อสามารถผ่านการวัดผลแล้วก็จะได้รับประกาศนียบัตรรับรองความสามารถของตนในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งเป็นเครื่องจูงใจใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความขยันและกระตือรือร้น ต้องการฝึกอบรม เพื่อจะให้ใครมาซึ่งประกาศนียบัตร เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันแสดงความสามารถของตนนำไปแสดงตอนายจ้างเวลาไปทำงานเมื่อพ้นโทษ และเป็นการสร้างความภาคภูมิใจผู้ได้รับ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว การฝึกอบรมในลักษณะนี้สิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรมมิได้เป็นไปตามนโยบาย คือมิได้อยู่ที่ประกาศนียบัตรที่จะได้รับ แต่สิ่งจูงใจผู้ต้องขังนั้นได้แก่เงินรายได้ในรูปของเงินรางวัลปันผลมากกว่า เพราะจะได้นำมาเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวในระหว่างต้องโทษ เมื่อการฝึกอบรมประเภทนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องเรียนอยู่ในห้องเรียนก็ไม่มีโอกาสที่จะได้รับ

เงินรางวัลมันผล การฝึกอบรมแบบนี้จึงมีผู้ให้ความสนใจเข้ารับการอบรมน้อย เพราะสิ่งจูงใจมีไคอยู่ที่ใบประกาศนียบัตรที่จะได้รับตามนโยบาย

๔.๖.๒ การฝึกวิชาชีพในโรงงาน ตามนโยบายแล้วต้องการฝึกให้ ผู้ตองซังไคมีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพเพื่อจะไคนำไปใช้ เป็นประโยชน์เมื่อพ้น โทษ การฝึกวิชาชีพแบบนี้ผู้เข้ารับการฝึกไม่ได้รับประกาศนียบัตรรับรองความรู้ ความสามารถคัง เช่นผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่กล่าวมาแล้ว แต่ผู้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ นี้ จะไครับความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์จากการทำงานภายในโรงงาน และในขณะเดียวกันก็มีโอกาสที่ทำงานผลิตสิ่งของออกมาให้ เรือนจำออกไปจำหน่าย เป็นรายไคหมุนเวียนชคเขยคไคจ่ายที่เรือนจำตองเสียไป และยังมีโอกาสไครับ ของตอบแทนในรูปของเงินรางวัลมันผลจากก่าไรที่เรือนจำจำหน่ายผลิตผลไค ซึ่ง เป็นผลพลอยไคจากการฝึกวิชาชีพพรองมาจากความรู้ความชำนาญ และมีมือที่ไครับตาม นโยบายของการฝึกประเภทนี้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วเป็นไคในทางกลับกัน ก็คือความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่ไคไคให้แก่ผู้ตองซังตามนโยบายนั้น เป็นผลพลอยไครอง จากสิ่งจูงใจผู้เข้ารับการฝึกที่แท้จริง นั่นก็คือ การฝึกเช่นนี้มีโอกาสที่จะไครับเงิน รางวัลมันผล ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ตองซังผู้เข้ารับการฝึกอบรมหวังกันอย่างมาก เพราะ เป็นหนทางไคยวที่จะไคมีเงินไคไรจ่ายส่วนตัวในระหว่างตองโทษไคยไคตองไป ปรบกวณฐาคีที่น้องหรือผู้อื่น ไคยเฉพาอย่างไคยังผู้ตองซังที่ชาคการติดตองจากภายนอก

การสร้างสิ่งจูงใจใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยการให้เงิน ตอบแทนเป็นรางวัลมันผลนั้น นอกจากจะเป็นเครื่องกระตุ้นใหญ่ตองซังชยันเข้า รับการฝึกแล้ว ยังมีผลในค่านการลดหยอนความตึงเครียดในการควบคุม ซึ่งแต่ เคิมการไคแรงงานเป็นการลงโทษที่ทารุณ โดยการบังคับในแบบตาง ๆ ในอคิต ที่ไคกล่าวมาแล้ว ผู้ตองซังก็ทำงานอย่างเสียไคไค เพราะถูกบังคับ ตอเมื่อไค มีการจัดรางวัลตอบแทนแรงงานที่ท่า ทำให้ผู้ตองซังเกิดก่าลังใจ และคังใจเข้ารับ

การฝึกอย่างจริงจัง ทั้งนี้โดยหวังผลตอบแทนที่จะได้รับ จึงได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่องค่าตอบแทนในการทำงานและการจ่ายเงินรางวัลนั้นผล ทั้งที่เป็นสากลโดยองค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ข้อ ๗๖ ว่า "ควรมีระบบจ่ายเงินตอบแทนการทำงานของผู้ต้องขังอย่างยุติธรรม" และขอบังคับของกรมราชทัณฑ์ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ่ายเงินรางวัลนั้นผลให้แก่ผู้ต้องขังไว้ดังนี้

๑. การทำงานในกรณีปกติ การจ่ายเงินรางวัลนั้นผลซึ่งเป็นส่วนแบ่งจากการจำหน่ายผลิตผลอันเกิดจากการฝึกวิชาชีพเป็นจำนวนเงินไม่เกินร้อยละ ๓๕ ของผลกำไรทั้งสิ้น ภายหลังจากหักเงินทุนและค่าใช้จ่ายในการผลิตออกแล้ว การจ่ายเงินรางวัลจะจ่ายโดยพิจารณาจ่ายจากผลการทำงาน ประกอบกับลำดับชั้นประเภทของผู้ต้องขังรวมกัน ให้เป็นส่วนไม่เกินคนละ ๖ ส่วนโดยแบ่งให้ได้รับตามเกณฑ์ดังนี้ (๑๔)

ก. การทำงาน ซึ่งพิจารณาจากแรงงานที่ผู้ต้องขังมีส่วนร่วมมีชัยสักในการใช้วัสดุ ความปราณีตเรียบร้อยของงาน ความรวดเร็วในการทำงาน ความอดุสาหะ การถนอมและรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้ต้องขังจะได้รับส่วนแบ่งตามคุณค่าของงานคือ

- (๑) ผู้ที่ทำงานอยู่ในชั้นดีมาก ไม่เกิน ๖ ส่วน
- (๒) ผู้ที่ทำงานอยู่ในชั้นดี ไม่เกิน ๔ ส่วน
- (๓) ผู้ที่ทำงานอยู่ในชั้นพอใช้ ไม่เกิน ๒ ส่วน

ข. ลำดับชั้นและประเภทของผู้ต้องขังให้ไม่เกินคนละ ๔ ส่วนคือ

- (๑) ชั้นเยี่ยมไม่เกินคนละ ๔ ส่วน
- (๒) ชั้นดีมาก ไม่เกินคนละ ๓ ส่วน
- (๓) ชั้นดี ไม่เกินคนละ ๒ ส่วน
- (๔) ชั้นกลางคนต้องขังและคนฝากไม่เกินคนละ ๑ ส่วน

(๑๔) กรมราชทัณฑ์, ขอบังคับข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ ฉบับที่ ๑ เรื่องการจ่ายเงิน

ผลประโยชน์เป็นรางวัล ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๐๔

การจ่ายเงินรางวัลปันผล แบ่งออกเป็น ๒ ระยะคือในระยะแรกได้
จ่ายให้เพียงพอแก่ความจำเป็นระหว่างที่ต้องถูกควบคุมตัวอยู่ ส่วนที่เหลือออกนั้น
จะได้ออกให้ในวันที่ผู้ต้องขังพ้นโทษ ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติในการที่มุ่งถึงประโยชน์ของ
ผู้ต้องขังโดยตรง

๒. การทำงานในกรณีพิเศษ เนื่องจากงานผลประโยชน์ในเรื่อง
จำบางแห่งเป็นงานที่ต้องเสี่ยงชีวิต และอันตรายมาก เช่นในงานระเบิดดิน หรือ
ปฏิบัติงานในป่า เหตุนี้จึงควรมีวิธีการจ่ายเงินรางวัลตอบแทนผู้ต้องขังที่ปฏิบัติงาน
ตามหน้าที่ที่ได้รับบาดเจ็บสาหัส โดยพิจารณาถึงพฤติการณ์แห่งกรณีและลักษณะงาน
ตามหน้าที่ดังกล่าวไปนี้ (๑๕)

- (๑) ทำการป้องกันหรือจับกุมผู้ต้องขังที่ก่อเหตุร้ายแรง
- (๒) ทำการดับเพลิง
- (๓) ทำการระเบิด
- (๔) ทำการก่อสร้างหรือซ่อมอาคารและขึ้นไปทำการอยู่บน
อาคารชั้นสูงกว่า ๑๒ ฟุต
- (๕) ทำการอยู่หน้าเตา หรือหลอมโลหะ
- (๖) ทำการเดินเครื่องจักรกล
- (๗) ทำการในน้ำลึกหรือสายน้ำเชี่ยว
- (๘) ทำการบุกเบิกป่าหรือตัดไม้ใหญ่

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนี้ ถ้าผู้ต้องขังประสบอันตราย ผู้บัญชาการ
เรือนจำจะแต่งตั้งกรรมการ ๓ คน ตำแหน่งขึ้นตั้งขึ้นไป และอย่างน้อยกรรมการ

(๑๕)
ร.ท.ท.เสถียร วิชัยลักษณ์, ประมวลข้อบังคับและระเบียบการ
ราชทัณฑ์, (พระนคร : โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๔๘๒), หน้า ๑๔๓ - ๑๔๔

หนึ่งคนในจำนวน ๓ คนต้องเป็นเจ้าของงานเรือนจำพิจารณา หากเห็นสมควร ก็จ่ายเงินรางวัลให้ดังนี้

- (๑) ถ้าบาดเจ็บสาหัสเกิน ๒๐ วัน จ่ายไม่เกิน ๑,๐๐๐.๐๐ บาท
- (๒) ถ้าพิการหรือทุพพลภาพตลอดชีวิต จ่ายไม่เกิน ๑,๕๐๐.๐๐ บาท
- (๓) ถึงแก่ความตายในการปฏิบัติหน้าที่ จ่ายไม่เกิน ๒,๐๐๐.๐๐ บาท โดยจ่ายให้แก่ผู้รับมรดก(๑๖)

การวางหลักเช่นนี้ นับว่าเป็นนโยบายที่จะส่งเสริมให้บุคคลซึ่งได้
สำนึกตัว และตั้งใจเข้ารับการศึกษาเพิ่มขึ้น สำหรับในทางปฏิบัติตามเรือนจำ
ต่าง ๆ มีวิธีการปฏิบัติในการจ่ายเงินปันผลไม่เหมือนกัน ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเรือนจำ
แต่ละแห่งจะพิจารณาความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบภายในเรือนจำ
แต่ละแห่ง เช่น เงินทุนหมุนเวียน ซึ่งแต่ละแห่งมีไม่เท่ากันมากบ้าง น้อยบ้าง และ
บางแห่งก็ประสบกับการขาดทุน หรือรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไม่เท่ากัน
แม้จะเป็นการศึกษาประเภทเดียวกันก็ตาม นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับการบริหาร
งานคานการศึกษาศึกษาของแต่ละแห่งอีกด้วย ข้อแตกต่างเหล่านี้จึงมีส่วนทำให้การ
จ่ายเงินรางวัลปันผลของเรือนจำต่าง ๆ แตกต่างกันไปด้วย คือระยะเวลาการ
จ่าย บางแห่งกำหนดจ่ายเป็นงวด ๖ เดือน บางแห่งจ่ายงวดละ ๓ เดือน บาง
แห่งจ่าย ๑ ปีต่องวด การจ่ายให้แก่แต่ละคนจากร้อยละ ๓๕ ของกำไรก็จ่ายไม่
เท่ากัน บางแห่งจ่ายเต็ม บางแห่งจ่ายเพียงร้อยละ ๒๐ ของผลกำไร และบาง
แห่งก็จ่ายมากกว่านี้ การจ่ายเรือนจำบางแห่งไม่สามารถจ่ายได้ในปีนั้น คง
จะเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบรายได้อายุของผู้ต้องขังที่มีรายได้จากส่วนแบ่งตาม
เรือนจำต่าง ๆ ในระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔ ดังนี้

(๑๖) กระทรวงมหาดไทย, ระเบียบการจ่ายเงินรางวัลผู้ต้องขังที่กระทำ
การตามหน้าที่ของประสบันตราย ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๐๐

เปรียบเทียบยอดรายได้ รายจ่าย

กำไรสุทธิและรายได้เฉลี่ยต่อคน ในระหว่างปี ๒๕๑๒ - ๒๕๑๔

เรือนจำและทัณฑสถาน	๒๕๑๒							๒๕๑๓							หมายเหตุ
	รายได้ตลอดปี	รายจ่ายตลอดปี	รายได้สุทธิ	ผู้ถูกขังเฉลี่ยต่อปี	รายได้เฉลี่ยคนละต่อปี	รายได้ตลอดปี	รายจ่ายตลอดปี	รายได้สุทธิ	ผู้ถูกขังเฉลี่ยต่อปี	รายได้เฉลี่ยคนละต่อปี	รายได้ตลอดปี	รายจ่ายตลอดปี	รายได้สุทธิ	ผู้ถูกขังเฉลี่ยต่อปี	
<u>เรือนจำกลาง</u>															
บางขวาง	๑๐,๓๑๒,๔๗๖.๘๐	๘,๔๑๒,๔๗๖.๘๐	๑,๙๐๐,๐๐๐.-	๕,๑๗๒	๓๖๗.๓๖	๑๖,๒๖๘,๘๘๑.๑๒๑๓,๗๓๑,๓๐๘.๘๘	๑๖,๒๖๘,๘๘๑.๑๒๑๓,๗๓๑,๓๐๘.๘๘	๒,๕๗๗,๕๘๒.๖๔	๖,๒๐๕	๕๐๘.๙๕	๑๖,๗๕๖,๕๕๖.๐๘	๑๐,๒๗๖,๙๙๙.๙๗	๖,๔๙๙,๕๕๖.๐๗	๕,๖๖๒.-	๕๕๑.๐๖
เวียงใหม่	๔๑๑,๒๕๖.๕๐	(๕๑๑,๒๕๖.๐๕)	(๑๐๐,๐๓๗.๕๕)	๑,๑๑๐	(๙๐.๑๖)	๒๖๒,๕๒๑.๕๕ (๓๐๒,๗๐๑.๒๘)	๒๖๒,๕๒๑.๕๕ (๓๐๒,๗๐๑.๒๘)	(๕๐,๑๙๙.๗๙)	๑,๑๑๗	(๓๕.๙๗)	๒๕๐,๕๖๕.-	(๒๘๓,๙๖๕.๒๘)	(๕๓,๕๐๐.๒๘)	๑,๑๗๕.-	๒๖๖.๖๖
<u>นครราชสีมา</u>															
<u>เรือนจำเขต</u>	๙๕๘,๕๐๕.๐๕	๖๕๙,๖๑๖.๐๓	๑๒๘,๘๘๙.๐๒	๑,๑๕๒	๑๐๘.๑๓	๑,๒๖๘,๑๒๑.๑๓ (๑,๒๘๕,๔๗๗.๑๐)	๑,๒๖๘,๑๒๑.๑๓ (๑,๒๘๕,๔๗๗.๑๐)	(๑๗,๓๕๕.๙๗)	๑,๓๙๓	(๑๕.๕๖)	๑,๕๘๓,๐๖๕.๕๖	๑,๕๓๐,๙๙๒.๕๐	๕๖,๐๗๒.๑๖	๑,๒๓๗.-	๕๒.๐๙
<u>อุทธรธานี</u>	๑,๕๕๘,๒๓๙.๕๕	๑,๕๕๒,๕๕๖.๘๙	๓๕,๖๘๒.๖๖	๑,๐๓๗	๓๕.๓๘	๑,๖๙๐,๕๓๒.๖๕	๑,๕๓๕,๓๕๗.๘๙	๑๕๕,๐๘๖.๗๖	๑,๐๗๓	๑๕๕.๕๓	๑,๓๕๖,๕๙๑.-	๑,๑๗๑,๗๐๘.๑๙	๑๘๔,๘๘๒.๘๑	๙๗๑	๑๙๐.๕๐
<u>อุบลราชธานี</u>	๒๐๘,๐๓๒.๑๖	๑๖๘,๑๐๖.๘๓	๓๙,๙๒๕.๓๓	๕๒๑	๕๓.๓๕	๑๕๕,๑๕๑.๑๖ (๑๖๘,๒๙๙.๘๓)	๑๕๕,๑๕๑.๑๖ (๑๖๘,๒๙๙.๘๓)	(๑๕,๑๕๘.๙๑)	๕๑๖	(๑๕.๕๖)	๒๖๖,๐๕๕.๘๑	๒๑๖,๒๖๕.๙๐	๑๓,๗๘๙.๙๑	๘๗๘	๑๕.๗๐
<u>เรือนจำจังหวัด</u>															
<u>นครนายก</u>	๓๗๑,๕๖๗.๕๐	๒๓๘,๕๕๑.๕๖	๑๓๓,๘๕๕.๙๔	๑๑๘	๑,๑๒๕.๘๑	๕๓๒,๙๐๙.๙๘	๓๘๖,๒๕๘.-	๑๕๐,๖๕๑.๗๘	๑๕๖	๑,๐๓๑.๘๘	๖๗๕,๕๕๕.๗๙	๕๖๖,๐๕๒.๕๖	๑๕๓,๕๐๓.๒๗	๑๕๕	๑,๐๕๘.๖๕
<u>ปราจีนบุรี</u>	๑๐๘,๑๓๓.๓๕	๖๙,๑๙๖.๘๕	๓๘,๙๓๖.๕๐	๑๕๙	๒๔๕.๘๘	๕๗,๙๖๕.๙๐	(๕๐,๙๙๗.๖๗)	(๓,๖๗๑.๓๗)	๑๗๐	(๑๕.๑๖)	๒๗๙,๖๘๙.๙๗	(๒๘๑,๖๐๕.๐๑)	(๑,๙๕๕.๐๕)	๑๕๙	๒๖๖.๖๖
<u>สิงห์บุรี</u>	๕๕,๙๕๙.๑๐	(๘๑,๙๖๐.๖๐)	(๒๗,๐๐๑.๕๐)	๑๒๕	(๒๑๖.๐๑)	๑๗๕,๙๑๘.๙๕	๑๕๖,๘๗๑.๘๓	๑๙,๐๔๗.๑๒	๑๕๖	๑๓๑.๘๖	๒๗๖,๘๖๕.๖๖	๒๖๑,๑๘๐.๕๕	๑๑,๖๘๕.๖๗	๑๕๖	๓๙.๗๕
<u>เรือนจำอำเภอ</u>															
<u>แม่สะเรียง</u>	๕,๕๕๘.-	๕,๒๒๑.-	๑,๒๒๗.-	๑๙	๖๖.๖๘	๕๖,๒๒๑.๕๐	๓๗,๘๕๘.-	๘,๓๖๓.๕๐	๒๗	๓๐๙.๗๖	๑๐,๐๖๐.-	๘,๕๕๑.๕๐	๑,๕๐๘.๕๐	๒๖	๕๘.๐๑
<u>เบตง</u>	๒๑,๑๒๐.๕๖	๒๐,๑๑๗.๕๖	๑,๐๐๓.-	๓๘	๒๖.๓๙	๕๗,๓๖๕.๘๐	๕๖,๙๗๘.๐๓	๕,๓๘๗.๗๗	๕๐	๑๐๘.๖๙	๑๕,๖๘๗.-	(๑๙,๓๙๖.๖๓)	(๓,๗๐๙.๖๓)	๒๓	๒๖๖.๖๖
<u>ทัณฑสถานอื่น</u>															
<u>ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง</u>	๒๒๗,๕๐๖.๗๖	๒๐๖,๙๕๕.๙๖	๒๐,๕๕๐.๘๐	๑๑๖	๑๘๗.๖๗	๑๕๕,๕๓๖.๙๗	(๑๖๑,๒๐๕.๖๙)	(๑๖,๗๖๗.๖๖)	๗๑	(๑๗๙.๘๖)	๓๑๕,๐๐๖.๕๐	๓๑๓,๗๙๙.๖๕	๑๒๖.๒๕	๘๖	๒๖๖.๖๖
<u>ทัณฑสถานหญิง</u>	๕๕,๖๐๘.๓๐	๒๕,๕๕๙.๑๐	๓๐,๐๔๙.๒๐	๕๓๕	๗๖.๓๘	๖๑,๐๑๕.๐๗	๖๘,๓๖๗.๖๐	๓๖,๖๔๖.๔๗	๕๐๐	๖๕.๓๗	๕๖,๓๖๙.๓๑	(๕๗,๗๖๑.๕๓)	(๑๑,๕๕๖.๖๖)	๓๙๙	๒๖๖.๖๖

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติ มท. ๐๙๐๕/ว. ๕๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๑๓

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติ มท. ๐๙๐๕/ว. ๑๐๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๑๔

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติ มท. ๐๙๐๕/ว. ๑๒๖ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๑๕

๑๐

จากตารางเปรียบเทียบรายโคเฉลี่ยของแต่ละคนตามเรือนจำต่าง ๆ
ที่นำมานี้จะเห็นได้ว่ารายโคของผู้ต้องขังในเรือนจำแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน
อย่างเด่นชัด ส่วนแมงคังกลาวนี้เป็นเพียงอัตราเฉลี่ยจากผลกำไรรวมที่ได้จาก
การฝึกวิชาชีพและการใช้แรงงานทุกประเภทของเรือนจำที่มีอยู่ตอน จากจำนวน
ผู้ต้องขังทั้งหมดของแต่ละเรือนจำ ซึ่งใครรวมเอาผู้ต้องขังที่ทำงานภายในเรือนจำ
เกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดอาคารสถานที่ งานโรงครัวหรืองานอื่น ๆ ซึ่งมี
โอกาสให้เกิดผลประโยชน์เป็นรายโคควย รายโคเฉลี่ยที่ได้จึงเป็นรายโคเฉลี่ย
ปานกลาง แต่ถ้านำวิชาชีพแต่ละอย่างมาพิจารณาเฉลี่ยจากจำนวนผู้ต้องขัง
ที่ทำงานให้เกิดรายโคจริง ๆ ในการผลิตแล้วจะเห็นรายโคเฉลี่ยโดยใกล้เคียง
ยิ่งขึ้น โดยผู้เขียนจะขอนำเอามาเพียงบางอย่างจากการฝึกวิชาชีพของเรือนจำ
กลางบางขวาง ซึ่งเห็นว่าเป็นเรือนจำใหญ่ มีระเบียบวิธีปฏิบัติละเอียด รักรุก
และเป็นแบบฉบับของเรือนจำทั่วประเทศ โดยจะขอนำมาเฉพาะวิชาชีพในทางคาน
เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และหัตถกรรม ในปี ๒๕๑๔ มาแสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๐
แสดงยอดรายได้ รายจ่าย กำไร และรายได้เฉลี่ย ในระหว่างปี ๒๕๑๔

วิชาชีพ	รายได้	รายจ่าย	กำไร	จำนวนคน	เงินรางวัล	รายได้เฉลี่ยต่อปี	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
<u>เกษตรกรรม</u> เลี้ยงสุกร, ปลูกผัก	๑,๐๒๓,๘๓๑.๖๐	๔๔๕,๕๐๔.๒๗	๕๗๘,๒๓๗.๓๓	๒๘๐	๔๘,๓๖๖.๔๖	๑๗๖.๗๓	๑๔.๓๙
<u>หัตถกรรม</u> เฟอร์นิเจอร์, แกะสลัก, ช่างโลหะ, ทอววน, ถักแห, ทอเสื้อผ้าสติก	๗,๒๒๖,๔๕๓.๙๑	๖,๐๕๙,๖๕๐.๖๔	๑,๑๖๖,๘๐๓.๒๗	๔,๗๖๗	๒๙๕,๔๘๙.๐๑	๖๑.๙๘	๕.๑๖
<u>อุตสาหกรรม</u> ทอผ้าเครื่องจักร, เย็บจักร	๔,๙๓๖,๘๘๗.๑๐	๔,๑๙๘,๘๒๐.๗๑	๕๘๕,๐๖๖.๓๙	๑,๑๔๗	๑๓๑,๘๓๘.๑๓	๑๑๔.๕๔	๙.๕๔

ที่มา : หมายคความคุม เรือนจำกลางบางขวาง

จากตารางนี้จะเห็นรายได้เฉลี่ยของผู้ต้องขังทั้งหมดต่อการฝึกวิชาชีพในแต่ละสาขาวิชาเฉลี่ยต่อกัน จะมีรายได้คอปี่ และต่อก้อน ไม่เท่ากัน ไม่สามารถที่จะกำหนดตายตัวลงไปไควาคคนหนึ่งจะต้องได้เป็นอัตราแน่นอนเท่าไร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างเช่น ฝีมือ ชั้น หรือผลงานเช่น ชั้นดี บางคนอาจได้ ๕ ส่วน บางคนได้ ๒ ส่วนบางคนได้ ๑ ส่วน ชั้นเลวบางคนได้ ๕ ส่วน บางคนได้ ๒ ส่วน ชั้นกลางบางคนได้ ๒ ส่วนบางคนได้ ๕ ส่วน ข้อแตกต่างนี้เนื่องมาจากชั้นและฝีมือการทำงาน ผู้ต้องขังชั้นดี ทำงานฝีมือไม้ดี หรือทำงานไม่เก่งก็ให้ทำงานใช้แรงงานรักษาความสะอาดในโรงงาน แต่ในขณะที่เดียวกันชั้นเลวทำงานฝีมือดี ก็ให้ทำงานที่ต้องใช้ฝีมือ เมื่อถึงเวลาแบ่งเงินปันผล ชั้นเลวจะได้ส่วนแบ่งมากกว่าชั้นดี แต่ถาผู้ต้องขังชั้นดี หรือชั้นเยี่ยมทำงานฝีมือดี ส่วนแบ่งก็จะได้เต็มตามส่วนชั้น และส่วนแรงงาน ทั้งนี้สุดแล้วแต่ละเรือนจำ และหน่วยงานของเรือนจำจะพิจารณาตามความเหมาะสมไม่เหมือนกันทุกเรือนจำและทุกหน่วยงาน

ส่วนแบ่งจากเงินปันผลดังกล่าวมาแล้ว เงินจำนวนนี้เป็นสิ่งที่ผู้ต้องขังปรารถนาจะได้รับจากการฝึกวิชาชีพ และจากการใช้แรงงานของตนในระหว่างต้องโทษมากกว่าต้องการได้รับประกาศนียบัตร หรือฝีมือในทางวิชาชีพ เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษ เพราะผู้ต้องขังบางคนก็เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพนั้นมาจากภายนอกก่อนแล้ว สิ่งที่ต้องการในระหว่างการต้องโทษก็คือเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในระหว่างต้องโทษ ซึ่งยังสามารถส่งไปจุนเจือครอบครัวภายนอกได้ เรื่องนี้ก็ได้มีข้อกำหนดไว้ในมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่ผู้ต้องขังขององค์การสหประชาชาติในข้อ ๗๖ (๒)....."ควรยินยอมให้ผู้ต้องขังใช้เงินที่เขาได้รับนี้อย่างน้อยก็บางส่วน เพื่อซื้อของใช้สอยตามที่ได้รับอนุมัติ และส่งไปให้ครอบครัวของเขาได้ควย" สำหรับประเทศไทยไม่ได้มีบทบังคับว่า จะตองนำรายได้ส่งไปให้ครอบครัวใช้จ่าย คงปล่อยให้เป็นเรื่องของผู้ต้องขังเอง

ใครจะส่งออกเรือจนจำกัสนับสนุน แต่ปรากฏว่ามีการส่งออกไปนอญมาก อาจจะ
เนื่องมาจากรายได้ที่ไคมาไม่แน่นอน และมีจำนวนเพียงเล็กน้อยจึงเห็นได้จาก
ตารางที่ ๕ และตารางที่ ๑๐ การส่งออกตามเรือจำต่าง ๆ มีนอญมากไม่
สามารถเก็บข้อมูลมาได้ แม้เรือจากกลางบางขวางซึ่งเป็นเรือจำที่มีผู้ตองซัง
มาก ก็ยังมีการนำเงินส่งไปให้ครอบครัวทางบ้านในปี ๒๕๑๕ เพียง ๕ ราย
เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๔๕๐.๖๐ บาทเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเงินรางวัลบัณฑิตให้แก่อุตตองซังนั้น ถึงจะเป็น
จำนวนเงินเพียงเล็กน้อยก็ตาม แต่มีความหมายมากสำหรับผู้ตองซังที่ตองโหมอยู่
ในเรือจำเป็นระยะเวลาที่จะตองมีค่าใช้จ่ายส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
หากไม่มีญาติมาคอยสงเสียดวยประการใดก็ตามด้วยแล้ว เงินจำนวนนี้จึงเป็นที่หวัง
ของอุตตองซังส่วนใหญ่ ยิ่งกว่าสิ่งที่กรมราชทัณฑ์เคยขยี้ให้ นั่นก็คือความชำนาญ
ในวิชาชีพหรือใบประกาศนียบัตร หากได้มีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องนี้ก็น่าจะเป็น
สิ่งจูงใจที่สำคัญของการเข้ารับการศึกษาในเรือจำ ที่จะทำให้งานคานนี้มีประ
สิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้อีกศึกษาในบทต่อไป

สรุป

การดำเนินการจัดฝึกอบรมและฝึกวิชาชีพผู้ตองซังนี้ เรือจำต่าง ๆ
จะตองสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก และค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้เป็นรายจ่ายที่
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณแผ่นดินอย่างใด ดังนั้นเรือจำแต่ละแห่ง
จึงตองจัดหาเงินทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้
ในการฝึกต่าง ๆ มาดำเนินการเอง โดยการนำแรงงานผู้ตองซังที่มีอยู่มากมาใช้ให้
เกิดประโยชน์และรายได้แก่เรือจำเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนใช้จ่ายต่อไป การจัดหาทุน

และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้โดยปกติแล้วเรือนจำต่าง ๆ จะมีวิธีการไถ่มาไม่เหมือนกัน สุดแล้วแต่ว่าเรือนจำใดจะมีความสามารถแค่ไหน ทำให้ที่มาของการไถ่เงิน และใช้จ่ายเงินต่างกันในแต่ละเรือนจำ ผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมวิชาชีพนี้ผู้ต้องขังได้รับก็แตกต่างกันไปควย สำหรับวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการไถ่จ่ายแล้ว ทุกเรือนจำหรือทัณฑสถานที่มีการ เปิดการฝึกอบรมจะต้องถือปฏิบัติเหมือนกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการไถ่จ่ายเงินทุนของเรือนจำ ซึ่งเป็นเงินทุนผลประโยชน์หมุนเวียนเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพโดยเฉพาะ โดยถือหลักปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีว่าควย การจ้าง การพัสดุ พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งเป็นระเบียบวิธีปฏิบัติที่รัดกุมในด้านการไถ่จ่าย การจะไถ่จ่ายเงินเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพนี้ ทุกเรือนจำและทัณฑสถานจะต้องจัดทำเป็นโครงการ เพื่อขอรับอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์ก่อน เมื่อได้รับอนุมัติโครงการแล้ว จึงจะดำเนินการไถ่จ่ายเงินตามวิธีการทางการเบิกจ่ายได้ ซึ่งวิธีการหมุนเวียนของแต่ละแห่งจะแตกต่างกันสุดแล้วแต่ความสามารถของ เรือนจำว่าจะดำเนินการไถ่แค่ไหน การจัดหาครูผู้มีความรู้ในวิชาชีพที่เปิดการฝึกอบรมมาทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกอบรม ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดผลตามนโยบาย แต่ตามเรือนจำและทัณฑสถานเท่าที่เป็นอยู่มักจะขาดแคลนสิ่งนี้โดยทั่วไป ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งต่อการฝึกอบรมวิชาชีพ การจัดผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งต่อการฝึกอบรมวิชาชีพ เพราะจุดประสงค์ที่จัดการฝึกนั้นก็เพื่อให้ผู้ต้องขังได้เข้ารับการอบรมตามขอบข่ายการแก้ไข ผู้ที่ได้รับผลจากการฝึกอบรมวิชาชีพก็คือผู้ต้องขังนั่นเอง ดังนั้นการพิจารณาผู้ต้องขังเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพนี้จึงเป็นเรื่องที่ทางเรือนจำ โดยเฉพาะแผนกควบคุมของ เรือนจำจะต้องพิจารณาอย่างละเอียดและเหมาะสม เพื่อให้ตรงกับความสามารถและความถนัดของผู้เข้ารับการฝึก จึงจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ผลเร็วและมีประสิทธิภาพ ทุกเรือนจำจะถือหลักการพิจารณาเป็นรายบุคคลจากกำหนดโทษความรู้ ความสามารถ ความแข็งแรงแห่งร่างกาย สติปัญญา และอาชีพก่อน

ทองโหม เพื่อให้ทุกอย่างได้ประสานกัน การฝึกอบรมวิชาชีพผู้ทองซึ่งที่เรือนจำและทัณฑสถานถือปฏิบัติโดยจัดแยกออกเป็นการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นหลักสูตร มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการอบรมเป็นรุ่น ๆ ในรูปของโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อจบหลักสูตรก็จะมีการทดสอบความรู้ ความสามารถที่ได้อบรมมา ผู้ที่ผ่านการทดสอบก็จะได้รับประกาศนียบัตรจากโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ กระทรวงศึกษาธิการ แต่การเปิดอบรมวิชาชีพนี้ไม่สามารถเปิดขึ้นได้ทุกเรือนจำในหลายสาขาวิชาชีพ คงเปิดได้บางแห่งนี้ก็เนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่นการขาดครูผู้สอน วิชาชีพที่เปิดสอนไม่เป็นที่น่าสนใจ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมน้อย เพราะไม่มีโอกาสหารายได้มาใช้จ่าย สำหรับการฝึกวิชาชีพในโรงงาน ซึ่งทุกเรือนจำถือปฏิบัติเป็นงานหลักของเรือนจำอย่างหนึ่ง จะสามารถเปิดการฝึกในวิชาชีพสาขาใดหรือหลายสาขาที่สุดแล้วแต่ความสามารถของแต่ละเรือนจำ บางแห่งสามารถเปิดการฝึกวิชาชีพใดหลายสาขาเช่น ช่างไม้ ก่อสร้าง จักสาน เกษตร แต่บางเรือนจำสามารถเปิดได้เพียงสาขาเดียวเช่นจักสาน หรือช่างไม้เท่านั้น การฝึกวิชาชีพในลักษณะนี้ไม่มีหลักสูตรการฝึก ไม่มีระยะเวลาการสิ้นสุด แต่มุ่งในการปฏิบัติเพื่อสร้างความรู้ความชำนาญ ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึก เพื่อจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การฝึกวิชาชีพนี้จะมีการใช้แรงงานผู้ทองซึ่งควบคุมกันไปในขณะที่เดียวกัน เพื่อหาผลประโยชน์จากผลิตผลที่เกิดขึ้นในระหว่างการฝึกให้แก่เรือนจำด้วย ผู้เข้ารับการฝึกที่มีความขยัน มีความสามารถในวิชาชีพสามารถผลิตสิ่งของออกมาจำหน่ายได้ ก็จะได้รับผลตอบแทนในการทำงานโดยทางเรือนจำจะคิดเป็นเงินปันผลให้จากกำไรสุทธิที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าในอัตราไม่เกินร้อยละ ๓๕ ซึ่งเป็นเครื่องจูงใจให้ผู้เข้ารับการฝึกที่หวังจะ ได้มีรายได้จากการฝึกและทำงานของตนเพื่อนำมาใช้จ่ายในระหว่างที่ทองโหม ซึ่งเป็นความหวังของผู้ทองซึ่งที่ทองการจะได้รับมากกว่าความรู้ในวิชาชีพหรือประกาศนียบัตรที่จะได้ การจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้

ทองขี้ผึ้ง ทางเรือนจำจะพิจารณาจากผลงานและประเภทของผู้ทองขี้ผึ้ง รวมทั้ง
ความปราณีต ความตั้งใจ สุดแล้วแต่ว่าแต่ละคนจะพึงมีไม่เท่ากัน การจ่ายก็อาจ
จะจ่ายเป็นงวด เป็นระยะ สุดแล้วแต่เรือนจำจะพิจารณาเหมาะสม การจ่าย
จะจ่ายให้ผู้ทองขี้ผึ้งใดมีพอใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นในระหว่างทอโทษ และจะจ่ายอีก
ในวันที่ผู้ทองขี้ผึ้งพ้นโทษ เพื่อจะให้นำเงินจำนวนนี้ไปใช้จ่ายเป็นทุนประกอบอาชีพ
ซึ่งเป็นผลของการฝึกวิชาชีพที่ออกมาในรูปของฝีมือการทำงาน และได้รับเงิน
ผลประโยชน์แตกต่างกันไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นเป้าหมาย
ของการแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับกลายเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคม และเป็น
หน่วยผลิตที่มีคุณค่าต่อตลาดแรงงานเมื่อพ้นโทษต่อไป